

СТРАТЕГІЧНА
ВІЗІЯ

2021

ФІСКАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ

ЗАГРОЗИ / РИЗИКИ / ВРАЗЛИВОСТІ

Фіскальна безпека України – загрози, ризики, вразливості: стратегічна візія/
Користін О. Є., Катамадзе Г. Ш., Некрасов В. А., Мельник В. І. та ін.
– Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 64 с.

ISBN 978-966-992-524-4, 0521-166

Радий представити видання щодо результатів проведення Стратегічного аналізу з оцінки ризиків та загроз фінансової безпеки.

Побудова ефективної та конкурентоспроможної національної економіки передбачає проведення системної реформи управління державними фінансами у складі системи державного управління загалом, проблеми та неузгодженості якого становлять серйозний ризик для відновлення економічного зростання.

Задача Міністерства фінансів України полягає у фінансовому забезпеченні виконання державних функцій на основі виваженої бюджетної політики, створенні умов для стабільного розвитку економіки шляхом управління державними фінансами за принципами збалансованості, ефективності, неупередженості, цілісності, стійкості та прозорості.

Фінансова безпека держави, як ключова складова фінансової безпеки, що контролюється Міністерством фінансів України, залежить від достатнього рівня обсягів фінансових ресурсів держави, необхідних для виконання її управлінських, економічних та соціальних функцій.

Потенційний рівень безпеки сектору державних фінансів визначається можливостями держави нейтралізувати або пом'якшити негативний вплив наявних кримінальних чинників на її спроможність виконувати належні внутрішні і зовнішні зобов'язання своєчасно та в повному обсязі.

Оцінювання фінансових ризиків та вдосконалення практики управління ними з метою врахування їх впливу на бюджетні показники та вжиття заходів з мінімізації є важливим напрямом підвищення стійкості державних фінансів, забезпечення макроекономічної стабільності та повного і вчасного фінансування основних зобов'язань держави.

Своєчасний моніторинг рівня фінансової безпеки держави дозволяє відстежити можливі негативні фінансові явища та потенційні загрози, які сприяють посиленню негативних економічних тенденцій. А також надає можливість виявити джерела витоків існуючих загроз з метою оперативного та своєчасного реагування на них, реалізувати необхідні заходи щодо покращення функціонування фінансового сектору. І як результат, це позитивно впливатиме на розвиток фінансової системи держави загалом.

З появою сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій, в умовах глобального поширення процесів криміналізації економіки, зокрема підвищення кримінальних ризиків у фінансовій сфері, характеру, складності та обсягів кримінальних викликів, система фінансових та правоохоронних інститутів потребують принципової зміни методології та підходів. Саме вони визначають важливість

використання ризик-орієнтованих підходів, методів аналітичної роботи не лише як інструменту забезпечення поінформованості інститутів влади, а й як ресурсу стратегічного планування, що забезпечує життєво важливі напрями щодо розгортання стратегій та ресурсів для забезпечення їх реалізації.

Ризик-орієнтований підхід в діяльності інститутів фінансової системи потребує постійного удосконалення аналітичної практики та обізнаності керівної ланки контролюючих та правоохоронних органів щодо специфіки використання аналітичних матеріалів в процесі прийняття управлінських та процесуальних рішень. Саме тому особливо важливим є зосередження уваги на концепціях та ключових процесах управління ризиками, зокрема інтелектуальній аналітичній роботі та кращого розуміння аналітиками й особливо керівниками державних інституцій нової парадигми у сфері протидії кримінальним загрозам у фінансовій сфері. Робота підготовлена експертним середовищем за ініціативи Асоціації платників податків України, в якій продемонстровані результати Стратегічного аналізу з оцінки ризиків та загроз фінансової безпеки, є важливим кроком для вирішення вищезазначених проблем.

Міністр фінансів України
МАРЧЕНКО С. М.

Асоціація платників податків України, яка створена понад 20 років тому, є найпотужнішим бізнес-об'єднанням в Україні по захисту законних прав та інтересів платників податків, а саме, малого, середнього та великого бізнесу усіх ключових секторів економіки по всій Україні, має територіальні відділення у всіх без винятку регіонах України та у місті Києві, об'єднуючи 3254 платників податків – членів Асоціації, на яких працює біля 2,4 мільйона громадян України. Асоціація активно розвиває міжнародну діяльність, будучи членом Всесвітньої та Європейської Асоціацій платників податків.

Асоціація платників податків України займає чітку державницьку патріотичну позицію щодо розбудови в Україні ефективної податкової системи та формування на її основі зваженої фіскальної політики, які у сукупності забезпечували б максимальні можливості реалізації державою своїх функцій, але на основі стимулювання до розвитку вітчизняного бізнесу, покращання інвестиційного клімату, підвищення податкової культури тощо.

Для того, щоб створити максимально сприятливі умови ведення бізнесу в Україні, ще у 2016 році Асоціація виступила з ініціативою прийняття нового Податкового Кодексу України. Починаючи з грудня 2016 року по травень 2017 року в 15 областях України та місті Києві ми провели 19 засідань Круглих столів, Конференцій, робочих зустрічей, форумів з представниками органів законодавчої та виконавчої влади, контролюючих органів, українського бізнесу, громадських організацій, науковців, у тому числі,

із обговоренням питань, які турбують бізнес-середовище, таких як концепція та модель нової податкової системи, проблеми фіскальної безпеки, форми та методи боротьби з економічними злочинами.

Підсумком цих обговорень став проект «Податкового Кодексу Розвитку», складовою частиною якого є такі фундаментальні зміни, як заміна податку на прибуток податком на виведений капітал, скорочення кількості та ставок податків, зниження навантаження на фонд оплати праці, особливе податкове регулювання

вільних індустріальних зон, одноразове нульове декларування доходів громадян та докорінні зміни в системі боротьби з економічними злочинами, а саме: нова модель правоохоронного органу – єдиного аналітичного з правоохоронними функціями органу по боротьбі з економічними злочинами.

Важливим є той факт, що ці дві моделі, запропоновані бізнес-середовищем країни і задовольняють його, а відповідно, вони готові за цими правилами прозоро вести свій бізнес.

Глибоко переконаний, що системний підхід в цих питаннях дасть потужний імпульс для розвитку економіки країни.

Для того, щоб чітко розуміти, що ж заважає економіці розвиватися, влітку 2020 року наша команда ініціювала проведення дослідження з проблем фіскальної безпеки країни, яка проходила протягом серпня-жовтня 2020 року, і на умовах «анонімності» було залучено 7090 представників з ДПС, ДМС, ДФС України та бізнесу, з усіх без винятку регіонів України, до речі вперше в сучасній українській історії – масштабний та змістовний аналіз оцінки ризиків та загроз фіскальної безпеки України. За результатами опитування було визначено 243 загрози у сфері фіскальної безпеки, до основних з яких належить: шахрайство з ПДВ, «схеми» мінімізації податкових платежів, лобіювання представниками влади окремих груп та компаній з просування для них вигідних податкових (митних) умов (преференцій), «тінізація» окремих видів бізнесу, інформаційні атаки щодо дискредитації фіскальної системи, прояви корупції у фіскальній сфері.

Буквально коротко хотів би торкнутися і дуже актуальної в даний час для бізнес-спільноти теми – це створення Бюро Економічної Безпеки. Перекоаний нам необхідно зробити дуже важливий вибір – це впровадження нової моделі поліцейської діяльності, яка в країнах Європи, США вже випробувана тривалий час. Поліцейська діяльність керована розвідувальною аналітикою (так звана ILP – Intelligence Led Policing), є наріжним каменем сучасної правоохоронної практики, яка підкреслює проактивну і превентивну загальну методологію, і яка дає можливість правоохоронцям на один крок випереджати злочинців. ILP модель дає правоохоронцям визначати і бачити тенденції та закономірності, які пов'язують різні злочини, осіб і місцезнаходження, а це в свою чергу дає можливість набагато швидше і ефективніше реагувати та запобігати злочинам.

Добре розумію, що впроваджувати нові методи завжди дуже складно. Але розумію, що створена робоча група в 2019 році за ініціативою Президента України Володимира Зеленського, до складу якої входять авторитетні вчені та практики кримінального права, процесуалісти з питань реформування кримінальної юстиції України, зможе адаптувати наше законодавство до сучасного європейського рівня.

Користуючись нагодою хочу побажати успішної роботи цій робочій групі при Президентові України.

Одночасно хочу подякувати нашій команді за чудову роботу і внесений вклад в процес вирішення проблем, пов'язаних з фіскальною безпекою країни.

Президент АППУ

КАТАМАДЗЕ Г. Ш.

Надзвичайний і Повноважний Посол

ЗМІСТ

	ПЕРЕДМОВА	6		4	СПРОМОЖНІСТЬ/ ВРАЗЛИВІСТЬ ФІСКАЛЬНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	29
1	ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОЕКТ ТА МЕТОДОЛОГІЯ	8			Адміністрування, сервіс, комунікації	30
	Про проект	8			Держфінмоніторинг	30
	Регіональне експертне залучення	9			Інформація і аналітика	30
	Методологія	10			Персонал	31
2	ЗАГРОЗИ У СФЕРІ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	11	5	МОДЕЛЬ ТА ПРОГНОЗ	32	
	Загальний рейтинг загроз	11				
	Ключові групи загроз	12				
	Цілеспрямована діяльність організованої злочинності у фінансовій сфері.....	13				
	Шахрайства з ПДВ.....	14				
	«Схеми» мінімізації податкових платежів	15				
	Лобювання представниками влади інтересів окремих груп та компаній щодо просування для них вигідних податкових (митних) умов (преференцій).....	17				
	Тиск на бізнес	18				
	Інформаційні атаки щодо дискредитації фінансової системи.....	19				
	«Контрабанда» (незаконне переміщення ТМЦ через митний кордон), заниження митної вартості та інші порушення митних правил.....	20				
	Поширення заборонених (або без відповідної ліцензії) видів бізнесу.....	21				
	Тінізація окремих видів бізнесу та господарської діяльності за сферами.....	22				
	Уникнення кримінальної відповідальності за податкові правопорушення	24				
	Прояви корупції у фінансовій сфері	26				
	Загрози макроекономічного характеру та окремого змісту.....	27				
3	МОЖЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	28				

ПЕРЕДМОВА

В основі розвитку сучасного інформаційного суспільства лежить не матеріальне виробництво, а виробництво знань та інформації. Суспільство зіткнулося з вибуховим зростанням інформації про навколишнє середовище, взаємодію людей, предметів і систем.

Згідно із соціологічною теорією сучасного суспільства (Ульріх Бек) постіндустріальне (інформаційне) суспільство – суспільство ризику, яке характеризується, перш за все, розподілом загроз різного походження та обумовлених ними ризиків, появою все більше негативних чинників, що накопичуються та нерівномірно розподіляються між членами суспільства. Саме розподіл ризиків стає основною складовою цивілізаційної безпеки.

Конструкт ризику є комплексним поєднанням визначення змісту певної загрози та оцінок її масштабу, ймовірності й абсолютної або відносної цінності настання чи нездійснення даної події.

Ризик пов'язується з діяльністю суб'єктів управління в ситуації невизначеності, з динамікою об'єкта управління і середовища, в якому він існує. Але, в будь-якому разі, ризик розглядається як постійний атрибут управлінської діяльності.

Реальності нашого часу диктують необхідність у державних діячів нового рівня мислення, що передбачає адекватне сприйняття ризику і його використання, так як він є істотним компонентом аналізу майбутнього. Людина та суспільство можуть усунути ризик, переінтерпретувати, витіснити його зі свідомості, ігнорувати тощо. З огляду на це, ризик можна розглядати як особливий метод пізнання та управління, що виступає як набір способів прийняття рішень.

Управління ризиками реалізації в епоху глобалізації повинно ґрунтуватися,

насамперед, на тому, що кожен із суб'єктів управлінського процесу при формуванні й реалізації державної політики повинен вдаватися до прогнозування майбутніх умов її здійснення та наслідків її реалізації.

Інша проблема стосується фактичного браку знань та системності у роботі навіть у випадку щирого бажання спрогнозувати майбутні умови та наслідки реалізації певної програми. Однак, наявність системи необхідних знань, не завжди є гарантом ефективності управлінського прогнозування ризиків реалізації завдань. Існує неоднозначний зв'язок компетентності в тій або іншій сфері зі здатністю до передбачення. Крім того, компетентність за сучасних умов необхідно поєднувати з сучасною методологією ризик-менеджменту, використовуючи відповідні методики та технологічний інструментарій.

Українське суспільство потребує не лише державної підтримки, а й ініціатив громадянського суспільства, щодо створення власної футурологічної інфраструктури щодо аналізу та прогнозування сценаріїв соціально-політичного розвитку держави в умовах інформаційного суспільства.

З огляду на зазначене, доречним є констатувати необхідність

орієнтування при прийнятті важливих для суспільства рішень на науково обґрунтовані прогнози, оскільки саме вони є однією з гарантій передбачуваного розвитку конкретних подій і суспільних процесів загалом. З цим важко не погодитись, оскільки за сучасних умов неспроможність прогнозувати означає неспроможність здійснювати реформи.

Реалізуючи одну із ключових частин ризик-менеджменту, Асоціація платників податків України започаткувала проект, забезпечуючи аналітичну складову, та об'єднала науковців, представників фіскальних органів та громадських організацій з метою проведення оцінювання ризиків у сфері фіскальної безпеки.

Подані матеріали та аналітичні висновки, що базуються на статистично значимих та репрезентативних емпіричних даних, забезпечують не лише достатній пізнавальний рівень щодо ключових аспектів фіскальної безпеки України, а й формують засади розширення компетентнісного рівня менеджменту фіскальних органів. Логічним продовженням є подальше поглиблене дослідження окремих напрямів та формування відповідної й обґрунтованої державної політики у фіскальній сфері.

НАША КОМАНДА БАЖАЄ УСІМ УСПІХІВ!

**Олександр
КОРИСТІН**

доктор юридичних наук,
професор, заслужений діяч
науки і техніки України

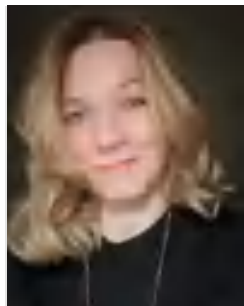
**Вячеслав
НЕКРАСОВ**

Радник Голови Державної фіскальної служби
України, радник Президента Асоціації
платників податків України, помічник-
консультант Народного депутата України,
кандидат юридичних наук, доцент,
полковник податкової міліції у відставці.

**Вадим
МЕЛЬНИК**

Голова Державної фіскальної служби України,
кандидат юридичних наук, заслужений
юрист України,
полковник податкової міліції у відставці.

**Оксана
ЗГУР'ЄВА**

Голова Громадської спілки
«Бізнес Хелп», податковий
консультант, судовий експерт
з проведення економічних експертиз.

**Іраклій
КАТАМАДЗЕ**

Заступник начальника Київської митниці
Державної митної служби України

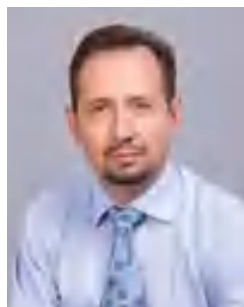
**Олена
ХОТЕНКО**

Віце-президент Асоціації платників
податків України, Голова Ради ГО
«Інститут Податкових Реформ»

**Вадим
ДАВИДЮК**

Заступник начальника Головного
оперативного управління ДФС України,
доктор юридичних наук,
заслужений юрист України,
полковник податкової міліції у відставці.

**Дмитро
ТАРАНЧУК**

Адвокат, директор з правового
забезпечення АТ «ФАРМАК»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОЕКТ ТА МЕТОДОЛОГІЯ

ЗА ІНІЦІАТИВИ **АСОЦІАЦІЇ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ УКРАЇНИ**, ЯКУ ПІДТРИМАЛИ УСІ КЛЮЧОВІ СУБ'ЄКТИ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЗАПОЧАТКОВАНО ПРОВЕДЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ У СФЕРІ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.

ЗАВДАННЯ:

- ідентифікація, рейтингування та ранжування ЗАГРОЗ у сфері фінансової безпеки;
- аналіз та ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ поширення загроз у сфері фінансової безпеки
- оцінювання СПРОМОЖНОСТІ / ВРАЗЛИВОСТІ фінансової системи щодо мінімізації рівня ризиків поширення ЗАГРОЗ;
- оцінювання зовнішніх МОЖЛИВОСТЕЙ підвищення рівня фінансової безпеки;
- формування базових підходів моделювання та прогнозування УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Опитування проводилось в режимі ON-LINE шляхом заповнення анкет з дотриманням режиму конфіденційності та без розкриття індивідуальних даних опитуваних. Генеральна сукупність представлена експертним середовищем у сфері фінансової безпеки України, вибірка даних сформована шляхом суцільного опитування. Експертне оцінювання відображає власний досвід представників та обізнаність щодо визначеного предмету опитування.

Опитуванням охоплено працівників Державної податкової служби України, Державної фінансової служби України, Державної митної служби України та представниками бізнесу.

Розроблені анкети передбачають виділення окремих груп респондентів за ознаками належності до суб'єкта фінансової системи, регіону, віку, статі та стажу роботи в системі.

ГЕНЕРАЛЬНА ЕКСПЕРТНА СУКУПНІСТЬ

СУКУПНІСТЬ ДАНИХ

ОПИТУВАННЯ ЕКСПЕРТІВ

- термін: 4 місяці
- on-line
- дві сесії
- анонімно

СТРУКТУРА ДАНИХ:

всього	414 індикаторів:
загрози	243
можливості	52
спроможність/вразливість	119

З метою обмеження вибірки найбільш якісними та надійними даними використовувалась перевірка отриманих даних, зокрема на предмет логічної помилки респондентів.

Статистичні обґрунтування процедури обмеження вибірки базуються на тому, що через значний обсяг анкети експерти могли припускатися помилки у відповідях, оскільки складність питань і короткий час їх осмислення призводить до нестійкості уваги.

Для виокремлення найбільш надійної інформації з отриманих даних, було здійснено відбір анкет лише тих експертів, які надавали логічно узгоджені відповіді. Обмеження вибірки забезпечило подальше аналітичне використання статистично значимих, надійних та репрезентативних даних.

РЕГІОНАЛЬНЕ ЕКСПЕРТНЕ ЗАЛУЧЕННЯ

Генеральна експертна сукупність представлена усіма регіонами України (ДПС, ДФС та бізнес), а також із врахуванням організаційної структури ДМС.

Більшість регіонів представлені достатньою кількістю експертів (за виключенням деяких, що дає підстави оцінювати рівень компетентностей регіонального менеджменту).

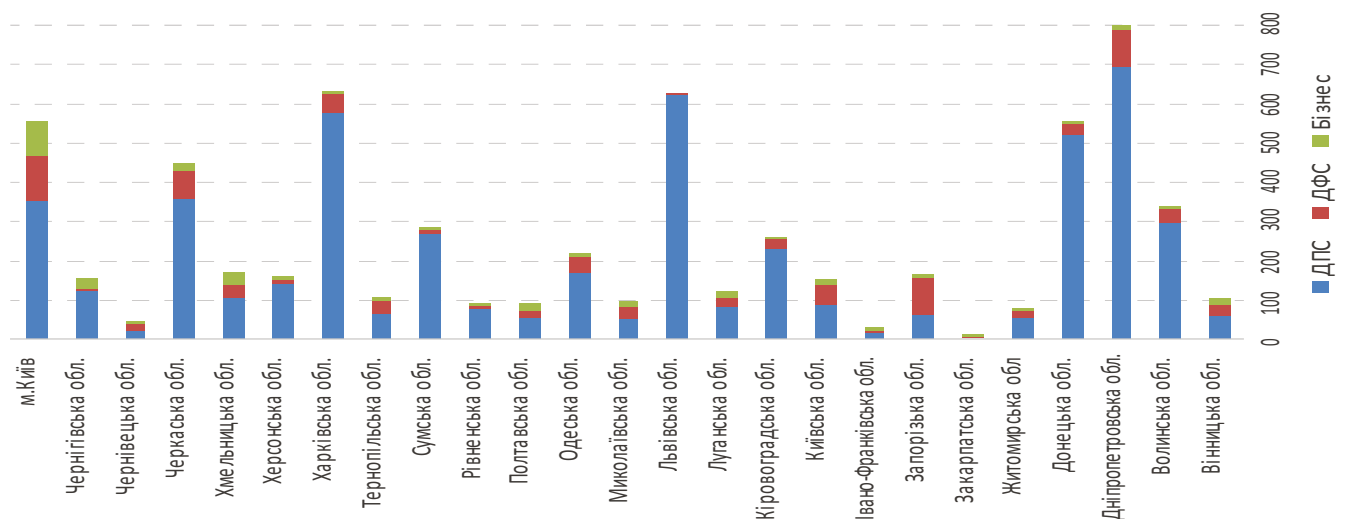
Зазначене створює усі можливості для регіонального стратегічного аналізу. Такого змісту аналітична робота є процесом постійним, моніторинговим як на рівні держави, так і на рівні регіону (регіонального органу).

Сьогодні це новація, а завтра це елемент корпоративної культури і експертна залученість та надійність даних

будуть підвищуватись. Регіональний менеджмент плануватиме роботу базуючись на загальнодержавних проблемах та особливостях їх прояву в регіоні.

ДМС	
Київська митниця	52
Одеська митниця	62
Чорноморська митниця	23
Енергетична митниця	1
Азовська митниця	30
Буковинська митниця	50
Волинська митниця	6
Галицька митниця	135
Дніпровська митниця	95
Закарпатська митниця	30
Північна митниця	43
Подільська митниця	14
Слобожанська митниця	8
Східна митниця	28
Координаційно-моніторингова митниця	71
Поліська митниця	9
ВСЬОГО	5324

РЕГІОНИ	ДПС	ДФС	БІЗНЕС
Вінницька обл.	60	29	16
Волинська обл.	296	36	7
Дніпропетровська обл.	692	94	12
Донецька обл.	520	28	6
Житомирська обл.	53	19	6
Закарпатська обл.	4	1	5
Запорізька обл.	62	94	10
Івано-Франківська обл.	17	3	7
Київська обл.	88	50	15
Кіровоградська обл.	229	27	2
Луганська обл.	83	23	16
Львівська обл.	622	2	1
Миколаївська обл.	50	32	15
Одеська обл.	167	43	8
Полтавська обл.	55	17	20
Рівненська обл.	77	7	6
Сумська обл.	268	11	5
Тернопільська обл.	64	32	8
Харківська обл.	577	48	4
Херсонська обл.	141	9	10
Хмельницька обл.	106	34	31
Черкаська обл.	358	72	19
Чернівецька обл.	21	20	4
Чернігівська обл.	123	4	27
м.Київ	352	113	88
Центральний апарат	80	***	***
Офіс великих платників (ДПС)	165	36	27
ВСЬОГО	5324	849	260

Ризик-менеджмент – сфера, яка оперує своїми поняттями, методами й інструментами та потребує розуміння, сприйняття, знань та практичних навичок – **формування відповідних компетентностей.**

Оперуючи інструментами ризик-менеджменту, обираються методи реагування на рівень ризику: сприйняття, зниження, ухилення, перерозподіл, тобто приведення величини ризику до допустимого граничного розміру.

АНАЛІЗ РИЗИКУ

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У ФІСКАЛЬНІЙ СФЕРІ – СКООРДИНОВАНА УПРАВЛІНСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ, СПРЯМОВАНА НА МІНІМІЗАЦІЮ РИЗИКІВ ПОШИРЕННЯ ЗАГРОЗ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ, А ТАКОЖ ПІДВИЩЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ФІСКАЛЬНОЇ СФЕРИ ЩОДО ПРОТИДІЇ ЗАЗНАЧЕНИМ ЗАГРОЗАМ.

ЗАГАЛЬНИЙ РЕЙТИНГ ЗАГРОЗ

ЗАГРОЗИ У СФЕРІ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ – ЙМОВІРНІ НЕБАЖАНІ (НЕГАТИВНІ) ЯВИЩА (ДІЇ), ЩО БЕЗПОСЕРЕДНЬО ВПЛИВАЮТЬ НА ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ ФІСКАЛЬНИХ (ПОДАТКОВИХ) НАДХОДЖЕНЬ ДО БЮДЖЕТІВ

Рейтинг загроз сформовано виходячи з рівня ризику поширення відповідної загрози. Враховуючи граничні розміри ймовірності та наслідків поширення, усі загрози розподілилися у чотири групи:

1 ГРУПА – 32 найзначніші загрози (червоний сегмент) – потребують застосування невідкладних заходів щодо зниження ризику їх поширення;

2 ГРУПА – 116 значних загроз (оранжевий сегмент) – потребують контролю найвищого керівництва;

3 ГРУПА – (92) – потребують уваги, але не першорядні

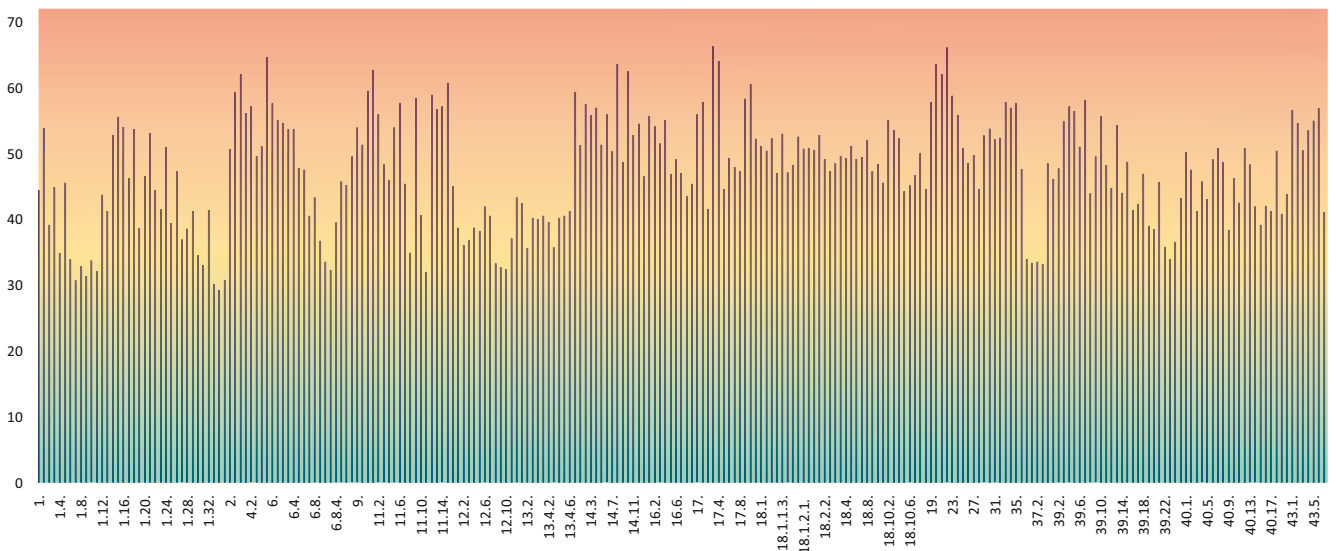
4 ГРУПА – (3) – потребують відслідковування

ВАРІАТИВНІСТЬ
У РЕЙТИНГУ ЗАГРОЗ –
ДОСТАТНІСТЬ ЩОДО
РЕПРЕЗЕНТАТИВНОСТІ ДАНИХ ТА
РЕЗУЛЬТАТІВ

Діаграма відображає
матричний аналіз. У межах
50-60% – значні загрози
(оранжевий рівень),
а вище 60% – найзначніші
(червоний рівень).

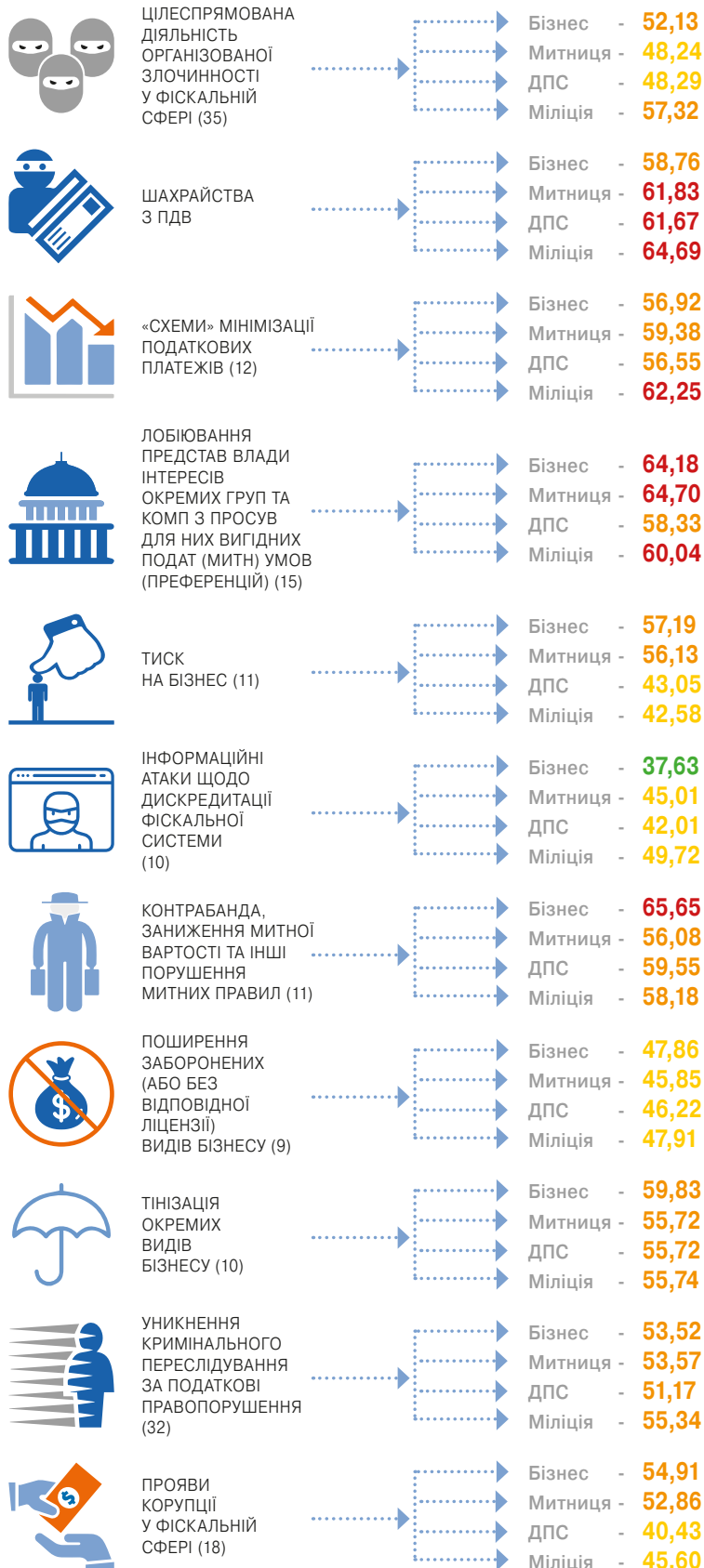
ЙМОВІРНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАГРОЗИ	МОЖЛИВІ НАСЛІДКИ							
	ЛІКВІДАЦІЯ	КРИТИЧНИЙ СТАН				ТЯЖКИЙ СТАН		НЕЗНАЧНІ НАСЛІДКИ
ВИСОКА		Т 1.1 Т 1.21 Т 3 Т 4 Т 4.1 Т 4.2 Т 5 Т 6	Т 6.1 Т 6.2 Т 6.3 Т 11 Т 11.1 Т 11.9 Т 11.12 Т 11.15	Т 14.2 Т 14.8 Т 14.10 Т 16.1 Т 16.4 Т 17 Т 17.3 Т 17.4	Т 19 Т 20 Т 21 Т 22 Т 33 Т 34 Т 39.7 Т 39.10			
СЕРЕДНЯ		Т 1	Т 14.3	Т 18.3	Т 39.6	Т 1.2	Т 17.5	
		Т 1.14	Т 14.4	Т 18.4	Т 39.8	Т 1.3	Т 17.6	
		Т 1.15	Т 14.6	Т 18.5	Т 39.9	Т 1.4	Т 18.9	
		Т 1.16	Т 14.7	Т 18.6	Т 39.11	Т 1.5	Т 18.10.1	
		Т 1.17	Т 14.11	Т 18.7	Т 39.13	Т 1.6	Т 18.10.5	
		Т 1.18	Т 15	Т 18.8	Т 39.15	Т 1.7	Т 18.10.6	
		Т 1.20	Т 16.2	Т 18.10	Т 40	Т 1.8	Т 18.10.9	
		Т 1.24	Т 16.3	Т 18.10.2	Т 40.1	Т 1.9	Т 28	
		Т 1.26	Т 16.5	Т 18.10.3	Т 40.2	Т 1.10	Т 37	
		Т 2	Т 17.1	Т 18.10.4	Т 40.3	Т 1.11	Т 37.1	
		Т 4.3	Т 17.7	Т 18.10.7	Т 40.4	Т 1.12	Т 37.2	
		Т 4.4	Т 17.8	Т 18.10.8	Т 40.5	Т 1.13	Т 37.3	
		Т 6.4	Т 17.9	Т 23	Т 40.6	Т 1.19	Т 39.12	
		Т 6.5	Т 17.10	Т 24	Т 40.7	Т 1.22	Т 39.14	
		Т 6.6	Т 18	Т 25	Т 40.8	Т 1.23	Т 39.16	
		Т 6.8	Т 18.1	Т 26	Т 40.10	Т 1.25	Т 39.17	
		Т 7	Т 18.1.1	Т 27	Т 40.11	Т 1.27	Т 39.18	
		Т 8.2	Т 18.1.1.1	Т 29	Т 40.12	Т 1.28	Т 39.19	
		Т 9	Т 18.1.1.2	Т 30	Т 40.13	Т 1.29	Т 39.20	
		Т 10	Т 18.1.1.3	Т 31	Т 40.16	Т 1.30	Т 39.21	
		Т 11.2	Т 18.1.1.4	Т 32	Т 40.18	Т 1.31	Т 39.22	
		Т 11.3	Т 18.1.1.5	Т 35	Т 43.1	Т 1.32	Т 39.23	
		Т 11.4	Т 18.1.2	Т 36	Т 43.2	Т 1.35	Т 39.24	
		Т 11.5	Т 18.1.2.1	Т 38	Т 43.3	Т 6.7	Т 40.9	
		Т 11.6	Т 18.1.2.2	Т 39.1	Т 43.4	Т 6.8.1	Т 40.14	
		Т 11.7	Т 18.2	Т 39.2	Т 43.5	Т 6.8.2	Т 40.15	
		Т 11.13	Т 18.2.1	Т 39.3	Т 43.6	Т 6.8.3	Т 40.17	
		Т 11.14	Т 18.2.2	Т 39.4		Т 6.8.4	Т 41	
		Т 14	Т 18.2.3	Т 39.5		Т 8.1	Т 42	
		Т 14.1	Т 18.2.4			Т 11.8	Т 44	
						Т 11.10		
НИЗЬКА						Т 1.33		
						Т 1.34		
						Т 11.11		

РЕЙТИНГ ЗАГРОЗ У СФЕРІ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ (243)

КЛЮЧОВІ ГРУПИ ЗАГРОЗ

ЗАГРОЗИ У СФЕРІ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ – ЙМОВІРНІ НЕБАЖАНІ (НЕГАТИВНІ) ЯВИЩА (ДІЇ), ЩО БЕЗПОСЕРЕДНЬО ВПЛИВАЮТЬ НА ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ ФІСКАЛЬНИХ (ПОДАТКОВИХ) НАДХОДЖЕНЬ ДО БЮДЖЕТІВ

СПЕЦИФІКА АНАЛІЗУ ЗА ГРУПАМИ:

- кримінально-правовий блок, організована злочинність – **ДФС**
- тиск на бізнес, корупція – **БІЗНЕС**
- контрабанда – **ДМС**

УЗАГАЛЬНЕНИЙ ПІДХІД ВИДІЛЯЄ ГРУПИ ЗНАЧНО ВИСОКОГО РИЗИКУ:

шахрайство з ПДВ - 58-65 %

«схеми» мінімізації податкових платежів - 56-62 %

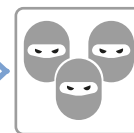
лобіювання окремих інтересів у фіскальній сфері - 58-64 %

тінізація окремих видів бізнесу - 55-60 %

корупція у фіскальній сфері - 40-55 %

Менш ризиковими для фіскальної безпеки є інформаційні атаки щодо дискредитації фіскальної системи.

ЦІЛЕСПРЯМОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ У ФІСКАЛЬНІЙ СФЕРІ

ЗА СФЕРАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

найвищим ризиком (червоний рівень) поширення організованої злочинності з метою мінімізації податкових надходжень характеризується:

У генеральній експертній сукупності ДФС є правоохоронним органом (органом досудового розслідування та суб'єктом оперативно-розшукової діяльності), що робить його ключовою експертною групою в оцінюванні загроз організованої злочинності.

За видами податків, найзначнішою загрозою щодо діяльності ОЗУ виділяється ПДВ (червоний рівень ризику – 68%), а значними (оранжевий рівень ризику) – податок на прибуток підприємств (53%), акцизний податок (59%) та мито (57%).

ВИСОКИЙ РІВЕНЬ РИЗИКУ (ОРАНЖЕВИЙ СЕКТОР) ЩОДО ЦІЛЕСПРЯМОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОЗУ У ФІСКАЛЬНІЙ СФЕРІ ПОВ'ЯЗАНИЙ З:

банківською діяльністю	54%
небанківськими фінансовими установами	52%
енергетичним сектором	55%
лісовим господарством	55%
фармацевтичною галуззю	54%
транспортном	52%

ПОДАЛЬШОЮ **СТРАТЕГІЧНОЮ МЕТОЮ** МАЄ БУТИ ЯКІСНО-КІЛЬКІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОЗУ У ФІСКАЛЬНІЙ СФЕРІ, **ФОРМУВАННЯ ПРОФІЛЮ РИЗИКІВ** ТА ЗОСЕРЕДЖЕННЯ УВАГИ ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ НА «ПРОФЕСІЙНИХ» ОЗУ, ЩО ІМІТРУЮТЬ ПІД РІЗНІ БІЗНЕСУТВОРЕННЯ АБО ВИДИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА НАДАЮТЬ КРИМІНАЛЬНІ ПОСЛУГИ ПРЕДСТАВНИКАМ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

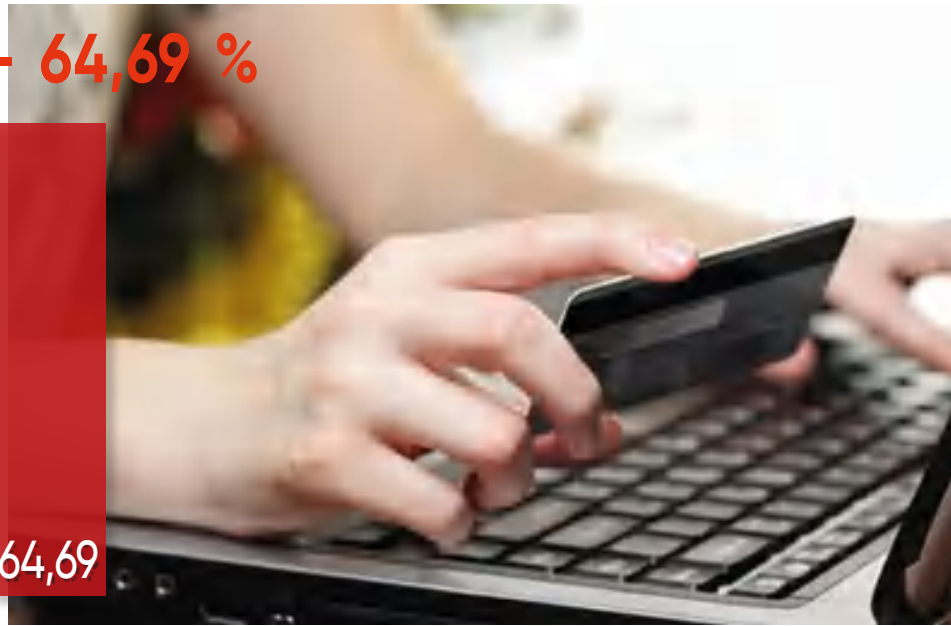
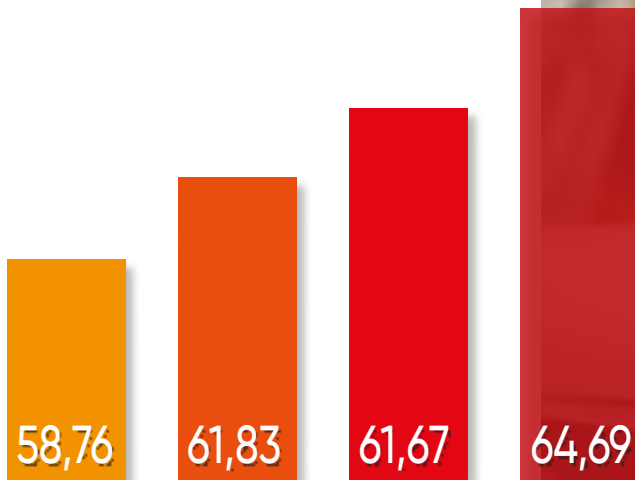
ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК: надзвичайне враження фінансових відносин діяльністю організованої злочинності.

ЦІЛЕСПРЯМОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОЗУ У ФІСКАЛЬНІЙ СФЕРІ ЩОДО	ДФС
1.1. ПДВ	67,95
1.2. податку на прибуток підприємств	53,15
1.3. акцизного податку	59,16
1.4. податку на доходи фізичних осіб	46,18
1.5. мита	56,55
1.6. єдиного соціального внеску	37,69
1.7. єдиного податку	34,35
1.8. рентної плати	32,26
1.9. податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	28,67
1.10. плати за землю	35,28
1.11. екологічного податку	34,18
1.12. банківської діяльності	54,26
1.13. небанківських фінансових установ	51,51
1.14. енергетичного сектору	55,45
1.15. нафтогазової галузі	63,41
1.16. паливних ресурсів	66,10
1.17. аграрної сфери	62,72
1.18. лісового господарства	55,19
1.19. водного господарства	37,57
1.20. зовнішньоекономічної діяльності	65,32
1.21. виробництва та обігу лікєро-горілочаних та тютюнових виробів	70,75
1.22. металургійної галузі	49,54
1.23. машинобудівної галузі	46,56
1.24. фармацевтичної галузі	54,31
1.25. хімічної галузі	43,49
1.26. будівництва	60,37
1.27. ІТ сектору	40,28
1.28. транспорту	43,12
1.29. торгівлі	51,94
1.30. готельного бізнесу	30,26
1.31. ресторанного бізнесу	29,46
1.32. операцій з нерухомістю	43,63
1.33. туризму	27,14
1.34. пошти та кур'єрської діяльності	31,13
1.35. сфер інших послуг (не вказаних у переліку)	27,80

ШАХРАЙСТВА З ПДВ

ШАХРАЙСТВА З ПДВ 58,76 – 64,69 %

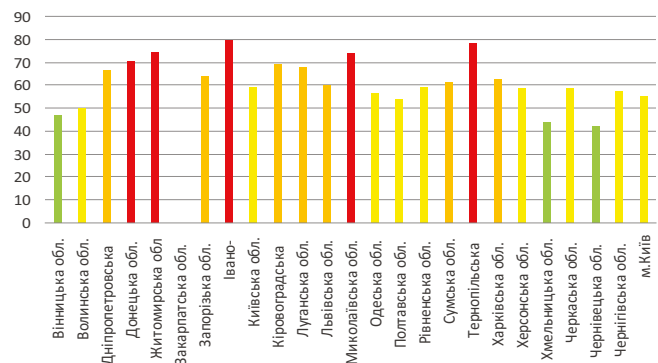
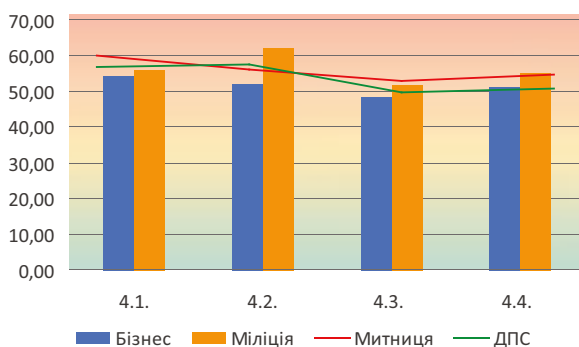

БІЗНЕС МИТНИЦЯ ПОДАТКОВА МІЛІЦІЯ

НАЙЗНАЧНИШИЙ РІВЕНЬ РИЗИКУ (ЧЕРВОНИЙ СЕКТОР) ВИЗНАЧАЮТЬ УСІ ЕКСПЕРТНІ ГРУПИ (ДПС, ДФС, ДМС) КРІМ БІЗНЕСУ.

ШАХРАЙСТВА З ПДВ		БІЗНЕС	МИТНИЦЯ	ДПС	МІЛІЦІЯ
Шахрайства з ПДВ (узагальнено)	4.	58,76	61,83	61,67	64,69
Незаконне відшкодування ПДВ	4.1.	54,25	59,03	55,89	56,27
Безпідставне формування податкового кредиту з ПДВ	4.2.	52,18	55,04	56,50	62,20
Незаконне втручання у Систему електронного адміністрування ПДВ	4.3.	48,63	51,99	48,78	51,88
Незаконне зменшення бази оподаткування ПДВ	4.4.	51,52	53,57	49,71	55,29

Зазначену специфіку додатково можливим є характеризувати і на регіональному рівні. Лише три регіони зазначають на незначному рівні ризику шахрайства з ПДВ (у межах 40-50%). Але у 5-ти регіонах рівень ризику перевищує 70%.

Виділяються окремі особливості шахрайства з ПДВ (4.2) – безпідставне формування податкового кредиту – найзначніший рівень ризику (57%), а ДФС зазначає 62%.

На діаграмах також видно, що бізнес зазначену проблему оцінює дещо нижче, а ДФС вище.

«СХЕМИ» МІНІМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ

Має місце однорідність різних груп експертів в оцінюванні загроз цієї групи, хоча помітною є і незначна розбіжність в оцінюванні рівня ризиків.

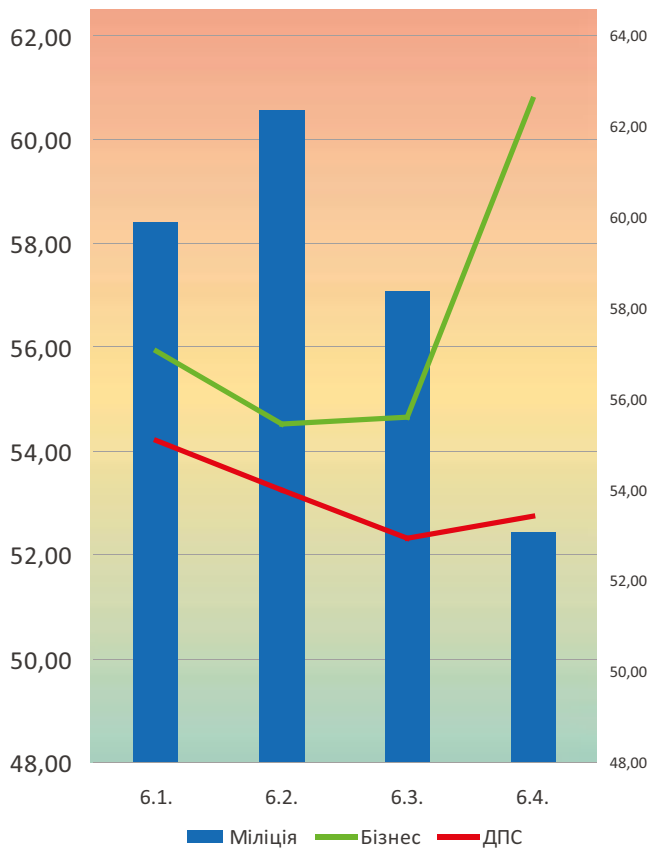
Вищі ризики поширення загроз цієї групи займають місце у верхній частині таблиці (50-62% - червоно-оранжева палітра), та менше враження зазначають індикатори у нижній частині (30-48% жовто-зелена палітра).

«СХЕМИ» МІНІМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ:		БІЗНЕС	МИТНИЦЯ	ДПС	МІЛІЦІЯ
«Схеми» мінімізації податкових платежів (узагал)	6.	56,92	59,38	56,55	62,25
Зміна номенклатури товару по ланцюгу купівлі-продажу	6.1.	55,94	52,90	54,20	59,91
Використання юрид осіб з ознаками фіктивності та/або «підставних («фіктивних») фізосіб	6.2.	54,52	51,49	53,25	62,38
Зловживання ситуацією, коли великі компанії використовують для ведення бізнесу схему з ФОП	6.3.	54,65	55,99	52,31	58,40
Використання підприємств-нерезидентів, зареєстрованих у офшорних зонах та країнах з низьким податковим навантаженням	6.4.	60,79	57,66	52,75	53,09
Заниження бази оподаткування податком на прибуток підприємств	6.5.	54,42	51,81	45,53	53,58
Безпідставне формування витрат господарської діяльності	6.6.	50,88	50,66	46,00	51,60
Незаконне отримання податкових пільг та інших преференцій	6.7.	45,22	47,94	38,75	42,60
Незаконне втручання в роботу інф-телеком систем ДПС України з метою підміни даних та інформації	6.8.	49,14	44,26	41,86	46,83
Незаконне втручання в роб інф-телеком систем ДПС України з метою підміни даних та інформації: податковий блок	6.8.1.	45,38	43,15	34,08	42,52
Незаконне втручання в роботу інф-телеком систем ДПС з метою підміни даних та інформації: електр кабінет	6.8.2.	38,54	36,30	31,57	39,26
Незаконне втручання в роб інф-телеком систем ДПС з метою підміни даних та інформації: єдине вікно под електр звітн	6.8.3.	35,54	35,15	30,21	38,56
Незаконне втручання в роб інф-телеком сист ДПС з метою підміни даних та інформації: єдиного реєстру податкових накладних	6.8.4.	42,18	38,39	37,84	46,21

ПЕРШІ ЧОТИРИ ЗАГРОЗИ – У ГРУПІ НАЙЗНАЧНІШИХ ТА ЗНАЧНИХ.
ЗА ГРУПАМИ ЕКСПЕРТІВ МАЄ МІСЦЕ ПЕВНА РОЗБІЖНІСТЬ
ЩОДО РІЗНЯ РИЗИКУ ПОШИРЕННЯ
ЦИХ ЗАГРОЗ: ДФС
ОЦІНЮЄ ВИЩЕ,
А ДПС
НАЙНИЖЧЕ

«СХЕМИ» МІНІМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ

- зміна номенклатури товару по ланцюгу купівлі-продажу **54-60%**
- використання юридичних осіб з ознаками фіктивності» та/або «підставних («фіктивних») фізосіб **53-62%**
- зловживання ситуацією, коли великі компанії використовують для ведення бізнесу схему з ФОП **52-58%**
- використання підпр-нерезидентів, зареєстрованих у офшорних зонах та країнах з низьким податковим навантаженням **52-60%**

Звертає на увагу особливість індикаторів 6.1 (зміна номенклатури товару по ланцюгу купівлі-продажу), рівень ризику за яким ДФС та Бізнесом оцінюється вище ніж ДПС, та 6.4 (використання підпр-нерезидентів, зареєстрованих в офшорних зонах та країнах з низьким податковим навантаженням), рівень ризику за яким Бізнес оцінює на 7-8 % вище ніж ДПС та ДФС.

ЗАЗНАЧЕНЕ ФОРМУЄ ПІДСТАВИ ДЛЯ БІЛЬШОЇ УВАГИ ДЕРЖАВНИХ ФІСКАЛЬНИХ ОРГАНІВ ДО ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ОФШОРНИХ ЮРИСДИКЦІЙ У СХЕМАХ ПО МІНІМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ.

ЛОБІЮВАННЯ ПРЕДСТАВНИКАМИ ВЛАДИ ІНТЕРЕСІВ ОКРЕМИХ ГРУП ТА КОМПАНІЙ ЩОДО ПРОСУВАННЯ ДЛЯ НИХ ВИГІДНИХ ПОДАТКОВИХ (МИТНИХ) УМОВ (ПРЕФЕРЕНЦІЙ)

Суттєва однорідність думки експертних груп, серед яких необхідно виділити експертну групу ДМС, червона палітра за рівнем ризику якої найбільш поширена.

ЛОБІЮВАННЯ ПОДАТ(МИТН) ПРЕФЕРЕНЦІЙ:		БІЗНЕС	МИТНИЦЯ	ДПС	МІЛІЦІЯ
ВРУ	11.1.	62,15	69,38	62,45	59,81
ЦОВВ	11.2.	59,59	61,81	54,84	55,61
Місцевих органів влади	11.3.	55,76	52,12	46,99	49,37
Фіскальних органів	11.4.	54,97	50,60	43,72	49,38
Правоохоронних органів	11.5.	59,86	60,58	53,49	49,12
Судів	11.6.	58,71	61,33	58,32	51,31
Міжнародних інститутів	11.7.	51,84	47,53	44,47	45,02
Щодо соц груп, що потребують держпідтрим	11.8.	36,23	36,98	34,58	34,31
Щодо великого бізнесу	11.9.	62,47	62,37	57,60	57,57
Щодо середнього бізнесу	11.10.	39,08	42,40	40,14	41,97
Щодо малого бізнесу	11.11.	32,49	33,57	31,24	33,62
Щодо монополістів за сферами екон	11.12.	64,95	65,13	57,80	57,44
Щодо реалізації злочинних схем	11.13.	61,44	62,08	55,93	54,35
Щодо злочинних груп	11.14.	57,70	60,80	56,25	57,80
Щодо суб господарювання, які монополісти	11.15.	66,11	63,83	59,99	59,62

ДВА КЛЮЧОВИХ БЛОКИ ЗАСЛУГОВУЮТЬ ОСОБЛИВОЇ УВАГИ:

НАЙНИЖЧИЙ РІВЕНЬ ОЦІНЮВАННЯ (34-37%) – ЩОДО СОЦІАЛЬНИХ ГРУП, ЩО ПОТРЕБУЮТЬ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ТА МАЛОГО БІЗНЕСУ

31-34%

НАЙВИЩИЙ РІВЕНЬ ЗАГРОЗИ – ЛОБІЮВАННЯ ІНТЕРЕСІВ МОНОПОЛІСТІВ, РЕАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ СХЕМ ТА ІНТЕРЕСІВ ЗЛОЧИННИХ ГРУП

55-66%

ТИСК НА БІЗНЕС

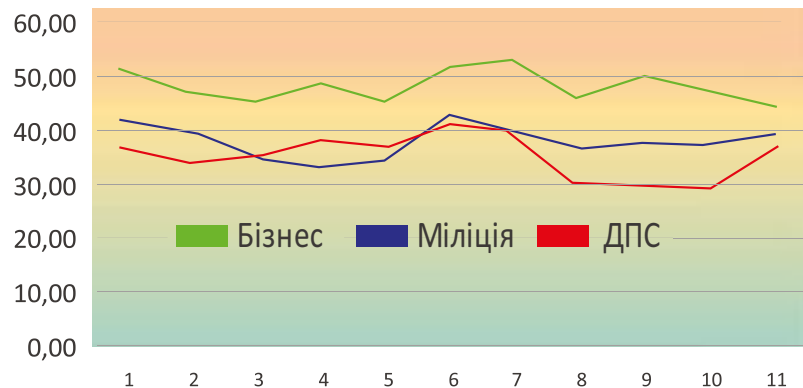

Отримані данні вказують на значні розбіжності генеральної експертної сукупності (за групами) в оцінюванні ризиків тиску на бізнес.

У поданій таблиці, загалом, переважає палітра зеленого сегменту (невисокий ризик поширення загрози тиску на бізнес).

Зрозумілим є те що лінія бізнесу та лінії ДПС і МФС «ніколи не перетнуться», тобто інтереси завжди будуть розходитись щодо оподаткування. Попри це, загальний тренд оцінювання ризиків експертною групою Бізнесу більше відповідає сучасному сприйняттю зазначеної загрози у суспільстві.

ТИСК НА БІЗНЕС ШЛЯХОМ:	БІЗНЕС	ДПС	МІЛІЦІЯ
12.1. «Забезпечення планових надходжень до бюджету» за рахунок сумлінного платника	51,24	36,16	40,53
12.2. «Пропозиція» сплати податків авансом»	47,29	33,56	38,43
12.3. Безпідставного внесення матеріалів до ЄРДР	45,81	34,70	34,00
12.4. Безпідставного заведення ОРС (оперативно-розшукової справи)	49,06	37,54	32,40
12.5. Блокування господарської діяльності підприємств, шляхом безпідст вилучення офтехн, фін-госп док тощо	45,44	36,73	33,40
12.6. Необґрунтованого блокування реєстрації податкових накладних/розрахунків коригування	51,44	40,83	41,47
12.7. Необґрунтованого віднесення суб'єкта господарювання до переліку «ризикових» платників податків	51,18	39,28	38,20
12.8. Безпідставної організації перевірок контролюючими органами	44,29	30,20	35,35
12.9. Необґрунтовані трактування податкового законодавства контролюючими органами	50,31	29,07	36,19
12.10. Упереджені рішення фіскальних органів	47,90	28,81	36,00
12.11. Технічні проблеми з роботою серверу STS з подання елект звітності та реєстр накладних з ПДВ	45,10	35,97	37,24

НА ЗНАЧНОМУ РІВНІ РИЗИКУ ВИЗНАЧЕННІ ШІСТЬ З 11 ІНДИКАТОРІВ (50-51,5%):

- ▶ «забезпечення планових надходжень до бюджету» за рахунок сумлінного платника **51%**
- ▶ безпідставне заведення ОРС **49%**
- ▶ необґрунтоване блокування реєстрації податкових накладних/розрахунків коригування **51%**
- ▶ необґрунтованого віднесення суб'єкта господарювання до переліку «ризикових» платників податків **51%**
- ▶ необґрунтовані трактування податкового законодавства контролюючими органами **50%**

ІНФОРМАЦІЙНІ АТАКИ ЩОДО ДИСКРЕДИТАЦІЇ ФІСКАЛЬНОЇ СИСТЕМИ

ВАЖЛИВА ГРУПА ІНДИКАТОРІВ У КОНТЕКСТІ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ ТА МОЖЛИВОГО ЗОВНІШНЬОГО ВТРУЧАННЯ У ВНУТРІШНІ ФІСКАЛЬНІ ВІДНОСИНИ. ПОРЯД З ЦИМ ЗАГАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ ПОШИРЕННЯ ЗАЗНАЧЕНОЇ ГРУПИ ЗАГРОЗ НЕ Є АКТУАЛЬНИМИ У ДАНИЙ ЧАС.

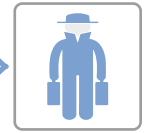
ІНФОРМАЦІЙНІ АТАКИ ЩОДО ДИСКРЕДИТАЦІЇ ФІСКАЛЬНОЇ СИСТЕМИ		БІЗНЕС	МИТНИЦЯ	ДПС	МІЛІЦІЯ
13.1.	Формування негативного іміджу у платника податків	37,33	45,65	40,67	50,63
13.2.	Дезінформація щодо нововведень у податковій сфері	32,69	39,73	34,51	39,16
13.3.	Поширення викривленої, недостовірної та упередженої інформації, що завдає шкоди діяльності контролюючим органів та створює їм негативний імідж	33,10	43,40	38,63	47,68
13.4.	Дискредитація через ЗМІ суб'єктів фіскальних відносин	35,73	46,02	37,90	47,94
13.4.1.	Дискредитація через ЗМІ держави	43,57	47,66	38,82	42,82
13.4.2.	Дискредитація через ЗМІ ЦОВВ	41,40	46,26	37,44	44,89
13.4.3.	Дискредитація через ЗМІ місцевих органів влад	35,76	40,43	33,96	40,92
13.4.4.	Дискредитація через ЗМІ фіскальних органів	40,04	51,22	37,80	44,04
13.4.5.	Дискредитація через ЗМІ правоохоронних органів	42,46	44,76	38,70	45,40
13.4.6.	Дискредитація через ЗМІ судів	44,26	45,31	40,18	42,10

Хоча загальна ситуація використання інформаційних атак щодо дискредитації фіскальної системи характеризується не високим рівнем ризику (відсутність найзначніших загроз), все ж у більшій небезпеці з цього приводу відчувають себе ДМС та ДФС (41-51% – оранжево-жовтий рівень ризику), у той час як ДПС такий тиск у якості загрози майже не відчуває і рівень ризику в сегменті зеленого (33-40%).

Бізнес зазначає про певним чином більший ризик поширення інформаційних атак щодо дискредитації окремих суб'єктів фіскальної системи (40-44% – жовтий сегмент), а не фіскальної системи щодо іміджу та нововведень у цілому (33-37%).

«КОНТРАБАНДА» (НЕЗАКОННЕ ПЕРЕМІЩЕННЯ ТМЦ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН), ЗАНИЖЕННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ ТА ІНШІ ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ

Переважає більшість індикаторів в сегменті значної загрози (вище 50%). Загалом таким чином і сприймається зазначений сегмент фіскальної сфери в суспільстві як громадськістю, так і фахівцями.

На відміну від переважно «небезпечної» експертної оцінки зазначеної проблеми, експертна група ключового суб'єкта фіскальної сфери (щодо поданої групи індикаторів) Державної митної служби України визначає рівень ризику поширення зазначених загроз в інтервалі 45-54% – переважно жовтий рівень загрози.

Зазначене дає підстави робити висновки про нерепрезентативність даних щодо оцінювання ризиків поширення загроз експертною групою ДМС щодо визначеного сектору фіскальної безпеки – контрабанди. Хоча отримані дані можуть сформувати достатньо обґрунтовану думку щодо загального «корпоративного» сприйняття «контрабанди» як допустимого явища в українському суспільстві.

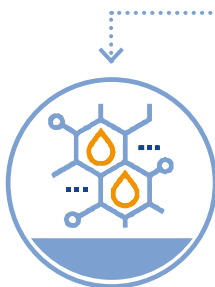
Стосовно окремих сегментів контрабанди, оцінювання ризику у групі поширення найзначніших загроз у секторі червоного рівня (61-65%):

КОНТРАБАНДА, ЗАНИЖ МИТ ВАРТОСТІ, ПОРУШ МИТ ПРАВИЛ:		БІЗНЕС	МИТНИЦЯ	ДПС	МІЛІЦІЯ
Товарів широкого вжитку	14.1.	51,63	47,69	51,36	52,96
Тютюнових виробів	14.2.	59,42	54,44	57,78	57,91
Спирту та лікєро-горілчанних виробів	14.3.	57,63	49,39	56,71	55,55
Нафтопродуктів	14.4.	60,52	50,97	58,13	54,22
Автомобілів	14.5.	50,07	46,26	52,64	49,10
Ліків та медичного обладнання	14.6.	56,38	47,45	57,88	51,78
Високоліквідних компонентів техн, побут техн, засобів зв'язку	14.7.	50,49	50,06	50,20	50,47
Лісу та лісоматеріалів	14.8.	65,14	65,80	64,17	58,63
Ювелірних виробів, годин, інших предметів розкоші	14.9.	46,35	45,00	49,30	48,56
Бурштину	14.10.	63,93	62,46	63,27	57,81
Заборонених до ввезення предметів та товарів (ТМЦ)	14.11.	55,14	49,87	53,69	49,84

«КОНТРАБАНДА»

(незаконне переміщення ТМЦ через митний кордон),
заниження митної вартості та інші порушення митних правил

60%

нафтопродуктів

66%

лісу та лісоматеріалів

64%

бурштину

ПОШИРЕННЯ ЗАБОРОНЕНИХ (АБО БЕЗ ВІДПОВІДНОЇ ЛІЦЕНЗІЇ) ВИДІВ БІЗНЕСУ

ЗАГАЛОМ ЗАЗНАЧЕНИЙ СЕГМЕНТ ФІСКАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ ЗНАЧНИМИ РЕЗЕРВАМИ ЗА УМОВИ ЗНИЖЕННЯ РИЗИКІВ ПОШИРЕННЯ ВІДПОВІДНИХ ЗАГРОЗ. ПЕРЕВАЖНО ЗАГРОЗИ ВІДПОВІДАЮТЬ ГРУПІ «ЗНАЧНИХ» – ОРАНЖЕВИЙ РІВЕНЬ (50–59%).

ПОШИРЕННЯ ЗАБОРОН (АБО БЕЗ ЛІЦЕНЗІЇ) БІЗНЕСУ		БІЗНЕС	МИТНИЦЯ	ДПС	МІЛІЦІЯ
16. Поширення заборонених (або без відповідної ліцензії) видів бізнесу	16.	53,32	48,66	46,80	50,61
16.1. Грального бізнесу	16.1.	64,59	61,02	60,17	55,73
16.2. Виготовлення, продаж наркотичних лікарських засобів	16.2.	62,77	59,31	56,08	54,94
16.3. Виготовлення та продаж тютюнових виробів	16.3.	57,92	54,77	55,89	56,52
16.4. Виготовлення та продаж алкогольних виробів	16.4.	62,14	59,09	57,81	59,39
16.5. Будівництво	16.5.	46,93	48,56	55,99	51,68
16.6. Виготовлення та продаж паливно-мастильних матері	16.6.	56,79	52,32	56,41	52,81
16.7. Надання послуг інтимного характеру	16.7.	56,95	48,11	55,44	50,00
16.8. Фінансові операції з використанням криптовалют	16.8.	46,48	43,63	43,76	46,52
16.9. Фінансові операції на ринку цінних паперів	16.9.	43,46	48,31	45,92	49,48

ПОЗА ЦЬОГО СЕГМЕНТУ

загрози, пов'язані з обігом **криптовалют** 44–46%

загрози, пов'язані з обігом **цінних паперів** 43–49%

неправомірне поширення **грального бізнесу** (червоний рівень загрози) 60–65%

РИЗИКИ ПОШИРЕННЯ ЗАГРОЗ

Окрім грального бізнесу, значні ризики поширення загроз використання забороненого (або без ліцензії) бізнесу щодо:

виращування (виготовлення, продажу) **наркотичних лікарських засобів**

55–63%

виготовлення та продаж **тютюнових виробів**

55–58%

виготовлення та продаж **алкогольних виробів**

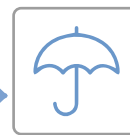
58–62%

виготовлення та продаж **паливно-мастильних матеріалів**

52–57%

ТІНІЗАЦІЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ БІЗНЕСУ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА СФЕРАМИ

За видами бізнесу, а були ідентифіковані певним чином специфічні та переважно незаконні види бізнесу.

Надзвичайно враженими тіньовою економічною діяльністю є:

64-72%

незаконний **видобуток корисних копалин** (бурштин, граніт, пісок, нафта, вугілля тощо) (переважно найзначніший рівень ризику),

58-64%

незаконне **скидання забруднюючих речовин** у водні об'єкти

55-66%

незаконні **викиди в атмосферне повітря** забруднюючих речовин

61-71%

незаконна **вирубка лісів** та подальший експорт деревини (але група одна – це найзначніша загроза)

56-60%

офшоризація ЗЕД

**ЗА
ВИДАМИ
БІЗНЕСУ**

МАЄ МІСЦЕ ПЕВНА ЕКСПЕРТНА ОДНОРІДНІСТЬ ЗА ГРУПАМИ ЩОДО ВАРІАТИВНОСТІ ІНДИКАТОРІВ ТА РІВНЯ РИЗИКУ (ПАЛІТРА КОЛЬОРІВ)

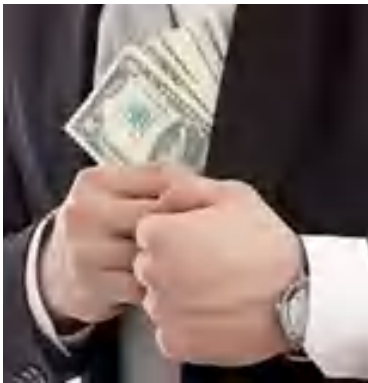
ТІНІЗАЦІЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ БІЗНЕСУ:		БІЗНЕС	МИТНИЦЯ	ДПС	МІЛІЦІЯ
Офшоризація зовнішньоекономічної діяльності (експорт, імпорт)	17.1.	59,88	56,02	57,89	57,75
Перероблення побутових відходів	17.2.	49,68	43,90	40,76	41,21
Незаконна вирубка лісів та подальший експорт деревини	17.3.	70,97	69,85	66,33	61,21
Незаконний видобуток корисних копалин (бурштин, граніт, пісок, нафта, газ тощо)	17.4.	71,72	66,96	64,52	56,50
Організація перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом	17.5.	48,74	44,19	44,28	45,07
Використання необлікованих земельних ділянок у сільськогосподарській діяльності	17.6.	51,58	50,37	49,81	45,36
Незаконне використання водних ресурсів	17.7.	54,95	52,85	47,33	44,73
Придбання у населення та реалізація (у т.ч. на експорт) високоліквідної с/г продукції	17.8.	51,62	47,97	45,09	54,96
Незаконні викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин	17.9.	59,07	66,16	57,80	55,10
Незаконні скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти	17.10.	64,14	69,46	59,59	57,63

ТІНІЗАЦІЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ БІЗНЕСУ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА СФЕРАМИ

ЗА РІВНЕМ ТІНІЗАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОЦІНЮВАВСЯ РИЗИК ПОШИРЕННЯ ЗАГРОЗ ФІСКАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ У 24 СФЕРАХ ЕКОНОМІКИ.

Також прослідковується певна експертна однорідність щодо варіативності за групами індикаторів та рівня ризику (палітра кольорів таблиці).

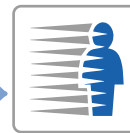

РІВЕНЬ ТІНІЗАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	БІЗНЕС	МИТНИЦЯ	ДПС	МІЛІЦІЯ
39.1. У сфері банківської діяльності	41,79	52,22	44,94	49,15
39.2. У сфері небанківських фінансових установ	51,37	51,95	46,81	47,68
39.3. В енергетичному секторі	57,54	56,89	54,87	52,62
39.4. У нафтогазовій галузі	58,55	58,89	57,58	52,97
39.5. У сфері паливних ресурсів	60,63	59,17	56,61	52,06
39.6. В аграрній сфері	52,58	52,70	50,02	53,79
39.7. У сфері лісового господарства	63,79	65,30	57,61	53,98
39.8. У сфері водного господарства	46,04	50,07	42,99	43,17
39.9. У сфері зовнішньоекономічної діяльності	47,65	48,47	48,65	54,03
39.10. У сфері виробництва та обігу лікєро-горілчаних та тютюнових виробів	59,79	55,88	55,13	56,36
39.11. У металургійній галузі	52,01	48,53	47,84	48,20
39.12. У машинобудівній галузі	44,61	47,64	44,29	45,12
39.13. У фармацевтичній галузі	58,42	58,94	54,50	48,72
39.14. У хімічній галузі	50,84	45,64	43,12	44,65
39.15. У сфері будівництва	53,90	49,45	47,47	52,52
39.16. В ІТ секторі	43,28	38,87	40,76	44,81
39.17. У сфері транспорту	45,51	44,97	41,26	44,63
39.18. У сфері торгівлі	46,84	48,60	45,97	50,16
39.19. У сфері готельного бізнесу	42,76	38,27	38,52	40,11
39.20. У сфері ресторанного бізнесу	42,54	39,21	38,14	37,65
39.21. Щодо операцій з нерухомістю	48,35	47,62	45,09	45,79
39.22. У сфері туризму	38,56	36,13	35,33	36,46
39.23. У сфері пошти та кур'єрської діяльності	34,42	35,64	33,05	36,91
39.24. У сфері інших послуг (не вказаних у переліку)	40,41	41,79	35,21	38,21

НАЙБІЛЬШ ВРАЖЕНИМИ ТІНЬОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ Є СФЕРИ:

УНИКНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОДАТКОВІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

У цілому за специфікою ДФС уникнення кримінальної відповідальності за податкові правопорушення оцінюється як **значний рівень ризику** – понад 57% та потребує контролю найвищого керівництва.

Характеризується великою групою індикаторів – 32, які теж розподіляються на підгрупи і оцінюються по різному.

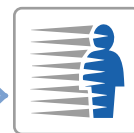
УНИКНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	МІЛІЦІЯ
18. Уникнення кримінальної відповідальності за податкові правопорушення	57,10
18.1. Уникнення кримінального переслідування за податкові правопорушення на основі недосконалості норм ККУ	57,54
18.2. Уникнення кримінального переслідування на основі прогалин кримінального процесуального законодавства	59,55
18.3. Уникнення кримінального переслідування на основі недосконалості норм податкового законодавства	53,21
18.4. Уникнення кримінального переслідування на основі недосконалості норм митного законодавства	52,37
18.5. Уникнення кримінального переслідування на основі неефективної діяльності прокуратури	43,43
18.6. Уникнення кримінального переслідування на основі неефективної організації оперативно-розшукової діяльності	43,91
18.7. Уникнення кримінального переслідування на основі неефективної організації досудових розслідувань	53,02
18.8. Уникнення кримінального переслідування на основі неефективного розгляду матеріалів кримінальних проваджень в судах	44,23
18.9. Уникнення кримінального переслідування на основі неефективної діяльності експертних організацій та установ	48,80
18.10. Уникнення крим переслідування на основі протидії кримінальному переслідуванню	43,56

КЛЮЧОВИХ ПІДГРУП 10 СЕРЕД ЯКИХ ОЦІНЕНО ЗА РІВНЕМ **ЗНАЧНОГО РИЗИКУ (5)**, УНИКНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ:

- ▶ недосконалості норм ККУ
- ▶ прогалин КПК
- ▶ недосконалості норм податкового законодавства
- ▶ недосконалості норм митного законодавства
- ▶ неефективної організації досудового розслідування

ПОРЯД З ЦИМ, ПЕРЕВАЖНО ЗАПЕРЕЧУЄТЬСЯ НЕЕФЕКТИВНІСТЬ ОРД, ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ, РОЗГЛЯДУ МАТЕРІАЛІВ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ У СУДАХ, ПРОТИДІЯ КРИМІНАЛЬНОМУ ПЕРЕСЛІДУВАННЮ. АЛЕ ЦЕ У ЦІЛОМУ, ЗА ОКРЕМИМИ УТОЧНЮЮЧИМИ ІНДИКАТОРАМИ У ПІДГРУПАХ ОЦІНКА РИЗИКУ МОЖЕ СУТТЄВО ВАРІЮВАТИСЯ.

УНИКНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОДАТКОВІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

ЩОДО НЕДОСКОНАЛОСТІ НОРМ ККУ:

найзначнішого рівня (червоний) ризик щодо:

- декриміналізації 203 ККУ – Зайняття забороненими видами господарської діяльності **62%**
- декриміналізації 208 ККУ – Незаконне відкриття або використання за межами України валютних рахунків **62%**
- недосконалості механізму притягнення до відповідальності за ст. 212 ККУ **63%**

УНИКНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОДАТКОВІ ЗЛОЧИНИ		МІЛІЦІЯ
18.1.	Уникнення кримінальної відповідальності за податкові правопорушення на основі недосконалості норм ККУ	57,54
18.1.1.	Декриміналізація діянь	53,62
18.1.1.1.	згідно ст.201	48,87
18.1.1.2.	згідно ст.203	62,05
18.1.1.3.	згідно ст.205	52,40
18.1.1.4.	згідно ст.207	48,47
18.1.1.5.	згідно ст.208	61,81
18.1.2.	недоск механізму притяг за податкові злочини (212 ККУ) у частині	62,52
18.1.2.1.	відсутності у санкціях ст. 212 ККУ кримінального покарання у вигляді позбавлення волі	63,90
18.1.2.2.	суттєвого підв мін порогів ухилення від сплати податків	56,84

УНИКНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОДАТКОВІ ЗЛОЧИНИ		МІЛІЦІЯ
18.2.	Уникнення кримінальної відповідальності на основі прогалин кримінального процесуального законодавства	59,55
18.2.1.	Забюрократизованість процедур погодження (суд) проведення слідчих розшукових дій у кримінальних провадженнях	60,36
18.2.2.	Неможливість призначення податкових перевірок на досудовому розслідуванні слідчим або прокурором (36,40 КПК)	51,31
18.2.3.	Недостатня урегульованість проведення процесуальних дій оперативними підрозділами за дорученням слідчого	56,60
18.2.4.	Прогалин кримінального процесуального законодавства: заборона арешту лімітів ПДВ (зміни у 170 КПК)	55,54

ЩОДО НЕДОСКОНАЛОСТІ НОРМ КПК:

найзначнішого рівня (червоного) ризик щодо забюрократизованості процедур погодження у судах проведення слідчих розшукових дій у кримінальних провадженнях (понад 60%).

Але значними є ризики щодо неурегульованості чи прогалин у статтях 26, 40, 170 КПК та недостатня урегульованість проведення процесуальних дій оперативними підрозділами за дорученням слідчого (56,6%).

ЩОДО ПРОТИДІЇ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННЮ:

хоча загальне оцінювання відносить ризик до жовтого рівня, окремі індикатори вказують на значний рівень ризику: щодо зустрічного судового позову (понад 57%) та корупційного зговору у судах (понад 53%).

УНИКНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОДАТКОВІ ЗЛОЧИНИ	БІЗНЕС	ДПС	МІЛІЦІЯ
18.10. Уникнення кримінальної відповідальності на основі протидії кримінальному переслідуванню	40,58	45,96	43,56
18.10.1. Шляхом зустрічного судового позову	55,31	54,51	57,11
18.10.2. Шляхом корупційного зговору у судах	54,97	53,27	53,21
18.10.3. Шляхом корупц зговору з прац-ми прокуратур	56,30	53,17	46,31
18.10.4. Шляхом корупц зговору з прац-ми правоох	44,63	44,82	38,50
18.10.5. Шляхом сил тиску на прац-ків правоох, судових орг	45,49	45,20	42,49
18.10.6. Шляхом адм тиску на прац-ків правоох, судових орг	46,20	46,68	44,76
18.10.7. Шляхом тиску на учасників кримінального процесу	51,28	49,43	49,48
18.10.8. Шляхом знищення доказової бази	41,91	43,12	47,01
18.10.9. Шляхом тиску через ЗМІ	49,18	46,08	48,79

ПРОЯВИ КОРУПЦІЇ У ФІСКАЛЬНІЙ СФЕРІ

ЗАГАЛОМ ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ ПОШИРЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ ЗАГРОЗ У ФІСКАЛЬНІЙ СФЕРІ НАДЗВИЧАЙНО ВАЖЛИВА ПРОБЛЕМА, ЩО БЕЗПОСЕРЕДНЬО ПОВ'ЯЗУЄТЬСЯ З ІНШИМИ НЕГАТИВНИМИ ПРОЯВАМИ, ЗОКРЕМА ТИСКОМ НА БІЗНЕС, ПОШИРЕННЯМ ЗЛОЧИННОСТІ ТОЩО.

Зрозуміла проблема для сучасного суспільства і в аспекті фінансової безпеки вона себе також знайшла.

Загалом оцінювання ризиків поширення корупційних загроз у фінансовій сфері надзвичайно важлива проблема, що безпосередньо пов'язується з іншими негативними проявами, зокрема тиском на бізнес, поширенням злочинності тощо.

Мають місце загрози і значного рівня ризику (оранжевий) і найзначнішого (червоний).

Але знову проявляється особливість оцінювання за групами: бізнес більш принципово оцінює ризики корупції, хоча за окремими індикаторами суб'єкти фінансової системи майже солідарні з бізнесом.

ПРОЯВИ КОРУПЦІЇ У ФІСКАЛЬНІЙ СФЕРІ	БІЗНЕС	МИТНИЦЯ	ДПС	МІЛІЦІЯ
Підкуп осіб в законодавчих органах	59,81	57,74	48,13	50,81
Підкуп осіб в органах виконавчої влади (центрального та місцевого рівня)	59,60	54,85	44,97	49,84
Підкуп працівників фінансових органів	53,46	51,86	37,66	45,63
«Зговір» за відсоток від тіньових операцій	54,64	53,32	43,15	48,49
«Домовленість про винагороду» під час перевірок	49,82	54,28	39,91	47,00
Зрощення влади з організованою злочинністю	56,34	59,11	46,49	51,35
Контроль злочинних схем правоохоронними органами	60,26	61,70	49,10	47,67
Поширення системних корупційних «схем»	58,17	57,48	46,28	50,68
Лояльність керівників щодо протиправних діянь підлеглих	53,69	45,64	35,56	40,53
Політичний тиск на фінансові органи	57,06	58,20	42,10	52,27
Маніпулювання громадським впливом	47,76	54,85	39,07	47,44
Використання судової системи для уникнення відповідальності за податкові порушення	55,33	57,97	48,57	54,13
Зловживання при визначенні мит вартості (в межах міні-макс) та класифікації товарів	59,34	46,32	46,88	51,73
Зловживання при оцінюванні ризиків платників	50,90	49,28	39,53	44,94
Зловживання при поновленні статусу «платника ПДВ»	48,79	48,73	36,34	42,67
«Ручний режим» системи електронного адміністрування ПДВ	49,16	49,27	39,33	46,46
«Ручне втручання» в роботу автоматизованих систем	49,72	46,91	38,78	45,15
Просування до влади підконтрольних осіб	60,70	61,86	47,35	52,25

ПРОЯВИ КОРУПЦІЇ У ФІСКАЛЬНІЙ СФЕРІ

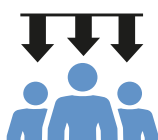
контроль злочинних схем правоохоронними органами

60,25%

поширення системних корупційних «схем»

58,17%

політичний тиск на фінансові органи

57,06%

зловживання при визначенні митної вартості (в межах міні-макс) та класифікації товарів

59,34%

просування до влади підконтрольних осіб

60,70%

ЗАГАЛОМ КОРУПЦІЯ ТА АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАХОДИ У ФІСКАЛЬНІЙ СФЕРІ НАДЗВИЧАЙНО ЧУТЛИВА СФЕРА, ЯКА ПОТРЕБУЄ ДОСТАТНЬО ГЛИБОКОГО УСВІДОМЛЕННЯ ЯВИЩА, ПОЛІТИЧНОЇ ВОЛІ ТА СИСТЕМНОСТІ ЗАХОДІВ ПРОТИДІЇ.

ЗАГРОЗИ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ТА ОКРЕМОГО ЗМІСТУ

Тіньова економіка (53-59%) – цей відсоток не відображає рівень тіньової економіки у порівнянні з ВВП (як звикли), ми можемо говорити лише про рівень ризику поширення тіньової економічної діяльності та її впливу на фінансову безпеку.

Такими ж деструктивними щодо фінансової безпеки є й інші **макроекономічні загрози**:

- ▶ монополізація ринків та галузей економіки (55-62%),
- ▶ спад виробництва в країні (58-67%),
- ▶ зменшення офіційного ринку праці (58-68%),
- ▶ трудова міграція, відтік робочої сили закордон (61-70,4% – митники найвразливішим оцінили цей ризик).

ІНДИКАТОРИ		БІЗНЕС	МИТНИЦЯ	ДПС	МІЛІЦІЯ
3.	Діяльність «конвертаційних центрів»	57,54	56,95	58,75	63,20
5.	Рівень тіньової економіки	67,15	66,87	64,07	64,71
9.	Бізнес втягнутий (за рахунок умов, що склалися в державі) у тіньову економічну діяльність	57,23	59,41	52,73	54,55
19.	Монополізація ринків та галузей економіки	61,33	62,14	57,50	54,72
20.	Спад виробництва в країні	65,10	67,30	64,00	57,74
21.	Зменшення офіційного ринку праці	59,97	68,30	62,21	57,59
22.	Трудова міграція, відтік робочої сили закордон	65,84	70,40	66,48	61,14
23.	Трудові відносини з працівниками без юридичного оформлення	52,77	61,32	59,26	56,51
24.	Рейдерство	56,25	64,06	55,82	49,75
25.	Високі трансакційні витрати у господарському процесі	51,55	57,53	50,45	47,54
26.	Низький рівень податкової культури платників	45,74	52,06	47,70	51,25
27.	Відтік капіталів в інші юрисдикції	52,30	54,29	48,91	49,54
28.	Відсутність «нульового» декларування доходів, іншого майна та майнових прав	45,79	47,36	44,00	45,01
29.	Нестабільність податкової політики держави	60,87	59,27	50,69	55,81
30.	Нерівні умови ведення бізнесу у порівнянні з тими хто використовує схеми мінімізації податкових платежів	58,45	59,03	52,23	56,22
31.	Рівень легалізації тіньових доходів	55,37	57,85	50,09	56,83
32.	Зниження результатів економічної діяльності шляхом нефіскальних готівкових розрахунків	49,92	55,68	51,79	53,65
33.	Заробітна плата «у конвертах»	51,80	57,39	58,18	58,02
34.	«Відкати» у господарських операціях	56,27	60,83	56,50	56,62
35.	Недоступність дешевих банківських кредитів та заміщення альтернативними ресурсами (тіньовими)	60,68	60,47	57,50	55,17
36.	Складність адміністрування трудових відносин для суб'єктів господарювання	52,02	53,00	46,19	49,15
37.	Складність процедури обліку для малого бізнесу	39,95	46,43	30,82	41,51
37.1.	Складність процедури обліку для малого бізнесу: податкового	41,39	46,97	30,38	38,66
37.2.	Складність процедури обліку для малого бізнесу: бухгалтерського	41,10	44,84	30,69	39,93
37.3.	Складність процедури обліку для малого бізнесу: трудового	41,21	42,45	30,59	38,62
38.	Легка доступність до схем легалізації тіньових доходів	47,65	50,06	47,65	51,36

**НАЙЗНАЧНІШІ ЗАГРОЗИ
(ЧЕРВОНІЙ РІВЕНЬ) –
ПОТРЕБУЮТЬ ЗАСТОСУВАННЯ
НЕВІДКЛАДНИХ ЗАХОДІВ ЩОДО
ЗНИЖЕННЯ РИЗИКУ ЇХ ПОШИРЕННЯ**

ЗАГРОЗИ ОКРЕМОГО ЗМІСТУ:

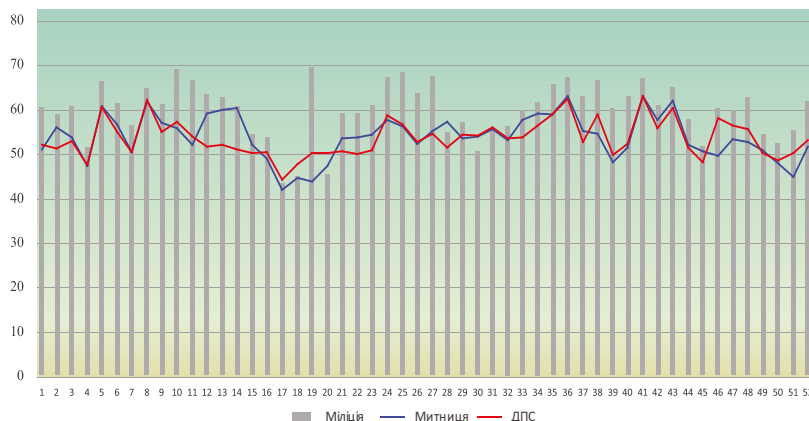
- ▶ діяльність «конвертаційних центрів» (57-63%);
- ▶ рейдерство (56-64% – лише податкова міліція не сприймає цієї загрози);
- ▶ легалізація тіньових доходів (50-58%);
- ▶ заробітна плата «у конвертах» (52-58%);
- ▶ відкати у господарських операціях (56-61%);
- ▶ недоступність дешевих банківських кредитів та заміщення альтернативними ресурсами (тіньовими) (55-61%).

МОЖЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ЩОДО ФІСКАЛЬНОЇ СИСТЕМИ, ЯКІ СПРИЯТИМУТЬ ПІДВИЩЕННЮ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ДОХОДНОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТІВ, А ВПРОВАДЖЕННЯ (РЕАЛІЗАЦІЯ) ЇХ МОЖЕ МАТИ МІСЦЕ У МАЙБУТЬОМУ

З метою оцінювання МОЖЛИВОСТЕЙ фінансової системи використано 52 індикатори, за якими визначено ймовірність запровадження можливостей та їх вплив на фінансову безпеку України. Результати оцінювання подано у відсотках – рівень ризику реалізації МОЖЛИВОСТЕЙ розвитку фінансової системи.

Рівень ризику за більшістю індикаторів визначено вище 50%, що визначає позитивне значення зазначених можливостей, попри неоднорідне оцінювання різними експертними групами. ДФС (податкова міліція) більш позитивно оцінює можливості

СЕРЕД НИЗКИ ВИДІЛЕНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ВИДИЛЯЮТЬСЯ НАСТУПНІ:

55-68%

створення єдиного **правоохоронного органу** в економічній сфері (неоднорідне оцінювання різними суб'єктами ФБ);

51-63%

позбавлення повноважень щодо розслідування кримінальних правопорушень економічного характеру: НПУ;

51-62%

позбавлення повноважень щодо розслідування кримінальних правопорушень економічного характеру: СБУ;

МОЖЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Покажемо, що на фоні високого оцінювання (понад 66%) розвитку інформаційно-аналітичних перспектив (доступу до даних, БД, зарубіжних практик тощо) (пп. 5; 15; 18.3; 18.4), запровадження моделі правоохоронної діяльності, керованої розвідувальною аналітикою (ILP) у сфері фінансової безпеки оцінено лише трохи більше 60% – ДФС, а іншими суб'єктами не значно більше 50%.

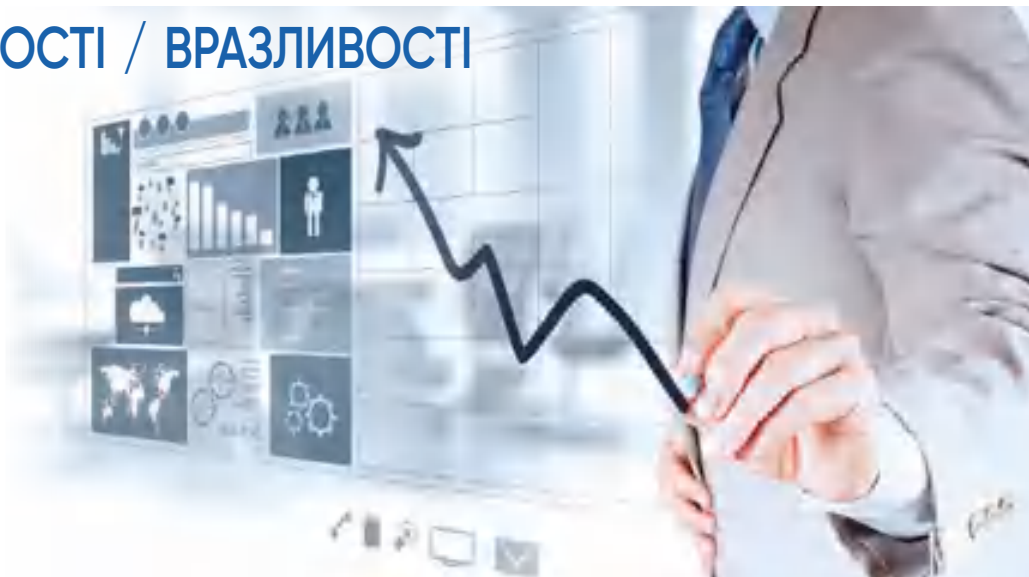
При тому, що саме така модель і забезпечує усі зазначені вище можливості інформаційно-аналітичного блоку, які розвиваються як складові моделі ILP.

НАЯВНОЮ Є НЕОБХІДНІСТЬ ПІДВИЩЕННЯ ОБІЗНАНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ЩОДО ПРІОРИТЕТІВ, СКЛАДОВИХ ТА МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ILP ТА УПРОВАДЖЕННЯ У ПРАКТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

МОЖЛИВОСТІ	БІЗНЕС	МИТНИЦЯ	ДПС	МІЛІЦІЯ
5. Запровадження системи автоматичного обміну митною та податковою інформацією при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності	63,86	60,15	59,90	65,92
6.2. Залучення міжнародної технічної та фінансової допомоги для технічного переоснащення органів системи	57,93	61,12	61,58	64,45
7. Створення єдиного правоохоронного органу в економічній сфері	62,94	55,15	56,61	68,72
8. Покладання відповідальності за реалізацію держполітики у сфері фінансової безпеки (щодо загроз кримінального характеру) на спец п/о	60,84	51,47	53,32	66,08
9.1. Позбавлення повноважень щодо розслідування кримінальних правопорушень економічного характеру: Національною поліцією України	56,48	58,55	51,04	62,98
9.2. Позбавлення повноважень щодо розслідування кримінальних правопорушень економічного характеру: Службою безпеки України	54,88	59,29	51,54	62,36
14. Впровадження моделі правоохоронної діяльності, керованої аналітичною розвідкою (ILP) у сфері фінансової безпеки	54,14	53,65	50,32	60,55
15. Створення єдиної інформаційно-аналітичної системи (БД) державних органів	60,47	57,04	58,15	66,97
18.2. Доступ до кращих зарубіжних практик: практичної діяльності	56,93	58,58	55,84	61,38
18.3. Доступ до кращих зарубіжних практик: інформаційно-аналітичного забезпечення	57,58	58,28	58,38	65,40
18.4. Доступ до кращих зарубіжних практик: технічного оснащення	60,23	62,38	61,90	66,92
19. Фаховий аналіз крим-прав забезпечення ФБ та реалізація обґрунтованих пропозицій змін та допов до законів про кримінальну відповідальність	57,16	54,52	52,02	62,61
20. Запровадження кримінальної відповідальності за шахрайство з податками	62,08	53,96	58,26	66,24
30. Оптимізація процесу досудового розслідування	57,86	52,15	55,07	62,46

СПРОМОЖНОСТІ / ВРАЗЛИВОСТІ

**СПРОМОЖНІСТЬ/
ВРАЗЛИВІСТЬ -**
ВНУТРІШНІ ФАКТОРИ,
ЩО ХАРАКТЕРИЗУЮТЬ
РІЗНІ СТОРОНИ
ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ
ФІСКАЛЬНОЇ СИСТЕМИ
(ОЦІНЮВАННЯ
НИНІШНЬОГО
ФАКТИЧНОГО СТАНУ).

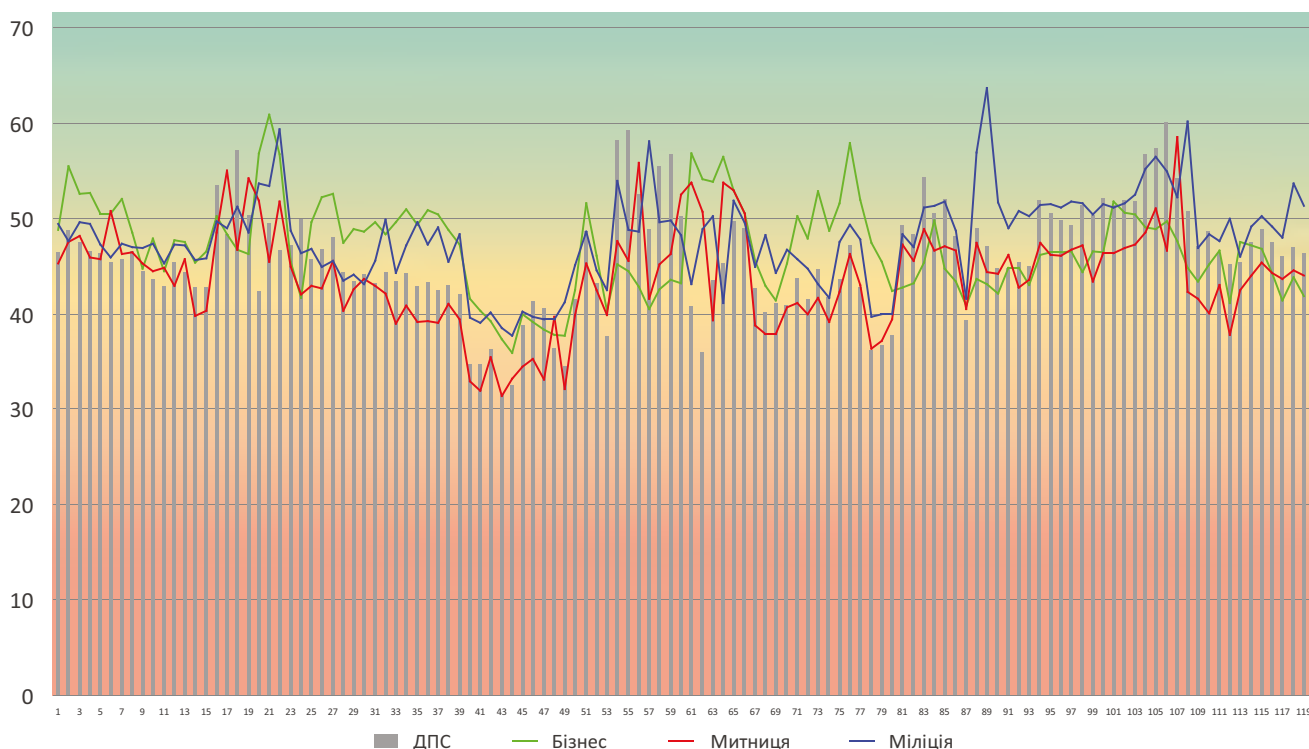
Загалом ідентифіковано та оцінено 119 індикаторів спроможності. Загальна картина достатньо варіативна, дещо розмита за експертними групами, хоча прослідковується загальна тенденція сприйняття генеральною сукупністю експертного середовища, що потребує деталізації аналізу.

Застосовано алгоритм розрахунку, за якого індикатори спроможності при оцінюванні ризику вище 50%

характеризуються позитивним рівнем, а нижче 50% - негативним (як недостатній рівень) і за змістом більше відповідають вразливості системи.

У подальшому індикатори спроможності подано у підгрупах з відсотковим визначенням рівня ризику. Перевага у палітрі кольорів коричневого це вразливість системи, а - перевага зеленого - спроможність.

РЕЙТИНГ СПРОМОЖНОСТІ / ВРАЗЛИВОСТІ ФБ

**БІЛЬШІСТЬ ІНДИКАТОРІВ СПРОМОЖНОСТІ
ХАРАКТЕРИЗУЮТЬ ПЕРЕВАЖНО ВРАЗЛИВІСТЬ
СИСТЕМИ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ**

АДМІНІСТРУВАННЯ, СЕРВІС, КОМУНІКАЦІЇ

АДМІНІСТРУВАННЯ, СЕРВІС ТА КОМУНІКАЦІЇ	БІЗНЕС	МИТНИЦЯ	ДПС	МІЛІЦІЯ
7.1. Рівень адміністрування у податковій сфері	50,21	48,49	53,52	49,71
7.2. Рівень адміністрування у митній сфері	48,33	54,98	48,35	49,01
8.1. Рівень надання сервісних послуг у податковій сфері	46,74	46,69	57,20	51,21
8.2. Рівень надання сервісних послуг у митній сфері	46,24	54,22	50,37	48,51
11. Рівень публічного звітування ф/о перед громад-стю	45,43	44,89	47,22	48,70
12.1. Рівень комунікацій між ф/о та громадськістю	41,69	42,04	50,00	46,41
12.2. Рівень комунікацій між ф/о та п/о органами	49,65	42,92	45,77	46,83
12.3. Рівень комунікацій між ДПС та Держмитслужбою	52,25	42,69	46,85	44,89
12.4. Рівень комунікацій між ДПС та ДФС	52,59	45,52	48,04	45,52
12.5. Рівень комунікацій між фіск/о та Держфінмоном	47,47	40,30	44,37	43,50
12.6. Рівень комунікацій між ф/о та прикордонниками	48,90	42,55	43,38	44,08
12.7. Рівень комунікацій між фіск/о та СБУ	48,58	43,66	44,22	43,15
12.8. Рівень комунікацій між фіск/о та МВС	49,61	42,93	43,18	45,53
12.9. Рівень комунікацій між фіск/о та прокуратурою	48,33	42,17	44,35	49,86
12.10. Рівень комунікацій між ДФС та Держфінмоном	49,62	38,98	43,42	44,30
19. Рівень консультативної підтримки платників	42,62	45,23	55,51	49,59
19.1. Рівень консулть підтримки у податковій сфері	43,59	46,23	56,78	49,83
19.2. Рівень консулть підтримки у митній сфері	43,21	52,51	50,20	48,25

Ризики спроможності позитивно характеризуються щодо адміністрування в системі фіскальних органів (48-54%), сервісних послуг (46% - бізнес, та більше 50% ДПС та ДМС), а також консультативні послуги (46-66%) (поряд з тим, що бізнес такі консультативні послуги не визнає належними (42-43%).

Але рівень комунікацій на думку усіх експертних груп є вразливістю фіскальної системи, що безпосередньо може впливати на її ефективність у цілому.

ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГ

Реально рівень співпраці у полі ВРАЗЛИВОСТІ (40-49%). Не виключенням є і експертне оцінювання ДФС (45-49%) як органу досудового розслідування відмивання коштів та основним (з переліку суб'єктів фіскальної безпеки) користувачем аналітичних матеріалів Держфінмона.

ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГ	БІЗНЕС	МИТНИЦЯ	ДПС	МІЛІЦІЯ
13.1. Рівень ініціативного використання фінансової інформації Держфінмона фіскальними органами	50,93	40,83	44,29	47,16
13.2. Рівень ініціативного використання фінансової інформації Держфінмона податковою міліцією	49,35	39,17	42,89	49,64
14.1. Рівень використання аналітичних можливостей Держфінмоніторинга фіскальними органами	50,87	39,22	43,34	47,31
14.2. Рівень використання аналітичних можливостей Держфінмоніторинга податковою міліцією	50,45	39,02	42,47	49,11
15.1. Рівень використання п/о органами узагальнених матеріалів Держфінмоніторинга фіск органами	48,77	41,00	43,06	45,46
15.2. Рівень використання п/о органами узагальнених матеріалів Держфінмоніторинга податковою міліцією	47,24	39,42	42,05	48,38

ІНФОРМАЦІЯ І АНАЛІТИКА

ІНФОРМАЦІЯ І АНАЛІТИКА	БІЗНЕС	МИТНИЦЯ	ДПС	МІЛІЦІЯ
42.1. Рівень обізнаності з ризик-орієнтованим підходом	44,86	42,72	45,39	50,75
42.2. Рівень обізнаності з методами оцінювання ризиків на операційному рівні	43,03	43,53	44,98	50,26
50. Рівень використання у діяльності фіскальних органів аналітичного інструментарію	47,17	44,02	47,55	49,12
50.1. Рівень методик аналізу інформації	46,80	45,37	48,90	50,21
50.2. Рівень аналітичних комп'ютерних програм	44,31	44,29	47,52	49,16
50.3. Рівень аналітичних інтелектуальних систем	41,41	43,65	46,06	48,03
50.3.1. Рівень аналітичних інтелектуальних систем на оперативному рівні	43,86	44,56	47,03	53,65
50.3.2. Рівень аналітичних інтелектуальних систем на стратегічному рівні	41,84	44,01	46,35	51,29

Експертні висновки Бізнесу та ДМС (щодо ВРАЗЛИВОСТІ - в межах 41-44%) є більш обґрунтованими.

Відносно позитивніше оцінювання податковою міліцією (46-53%) інформаційно-аналітичної діяльності, більше говорить про відсутність відповідних компетентностей та сучасного розуміння й змістовного наповнення цього напрямку.

ПЕРСОНАЛ

ПЕРСОНАЛ	БІЗНЕС	МИТНИЦЯ	ДПС	МІЛІЦІЯ
32. Рівень заробітної плати працівників	47,43	36,32	36,19	39,70
33. Рівень соціальної захищеності працівників	45,50	37,15	36,75	40,00
34. Рівень умотивованості працівників	42,41	39,41	37,81	39,97
41.1. Рівень фаховості розслідування злочинів: ДФС	43,08	44,35	47,07	63,68
41.2. Рівень фаховості розсл-ня злочинів: прокуратури	42,13	44,16	44,86	51,68
43. Відповідність фахової підготовки вимогам практики	46,15	47,49	51,93	51,39
43.2. Відповідність фахової підготовки вимогам практики у відомчих ЗВО	46,47	46,05	49,77	51,10
47.1. Фаховий рівень працівників ДПС	49,73	46,64	60,09	54,92
47.2. Фаховий рівень працівників ДМС	47,65	58,56	54,24	52,21
47.3. Фаховий рівень працівників податкової міліції	44,87	42,27	50,82	60,19
48.1. Рівень удосконалення добору нових працівників ДПС	45,16	40,01	48,71	48,38
48.2. Рівень удосконалення добору нових працівників ДМС	46,67	43,03	46,40	47,62
48.3. Рівень удосконалення добору нових працівників ДФС	41,13	37,78	45,21	49,95

ОДНОСТАЙНА ЕКСПЕРТНА ДУМКА

37-47%

Низька умотивованість працівників фіскальної системи

42-47%

Бізнес, ДМС та ДПС вважають ВРАЗЛИВІСТЮ професійний рівень податкової міліції щодо розслідування податкових злочинів

46-51%

Низький рівень фахової освіти у відомчих ЗВО

38-48%

Низький рівень добору працівників фіскальної сфери, в усіх органах без виключення

РІВЕНЬ ВРАЗЛИВОСТІ

ЦЕ ГРУПА ІНДИКАТОРІВ, ЯКІ ВЖЕ СВОЇМ ФОРМУЛЮВАННЯМ ВИЗНАЧАЮТЬ НЕГАТИВНИЙ ЗМІСТ ЯВИЩА (ДІЯЛЬНОСТІ) І СПРОМОЖНІСТЮ НЕ ХАРАКТЕРИЗУЮТЬСЯ НАВІТЬ ЯКЩО ОЦІНЮЮТЬСЯ НА 10%: БЮРОКРАТІЯ, ТИСК НА БІЗНЕС, СУТО АДМІНІСТРАТИВНИЙ СТИЛЬ УПРАВЛІННЯ

РІВЕНЬ ВРАЗЛИВОСТІ	БІЗНЕС	МИТНИЦЯ	ДПС	МІЛІЦІЯ
9.1. Рівень бюрократії при наданні сервісних послуг	56,84	51,87	42,39	53,64
9.2. Рівень бюрократії при наданні послуг у митній сфері	60,89	45,45	49,50	53,45
10. Рівень бюрократичних перепон при виконанні функціональних обов'язків працівниками	56,74	51,74	46,60	59,37
20. Рівень тиску на бізнес	56,82	53,76	40,77	43,15
20.1. Рівень тиску на бізнес представниками ДПС	54,14	50,72	35,99	48,88
20.2. Рівень тиску на бізнес представниками ДМС	53,88	39,31	43,47	50,29
20.3. Рівень тиску на бізнес представниками податкової міліції	56,45	53,76	45,32	41,12
20.4. Рівень тиску на бізнес представниками прокуратури	52,99	52,98	49,70	51,83
20.5. Рівень тиску на бізнес представниками судів	50,50	50,49	49,00	49,53
45. Рівень використання адміністративного (командного) стилю у менеджменті	51,75	46,33	51,43	51,15

51-61%

Серед експертних груп, виділяється **бізнес**, зазначаючи на значній вразливості перелічених індикаторів

57-61%

Бюрократія при наданні **сервісних послуг** (57%), особливо в **митній сфері** (61%);

47-59%

Бюрократія при **виконанні службових обов'язків** негативно характеризується і експертними групами усіх суб'єктів фіскальної безпеки

56-54%

Оцінюючи **тиск на бізнес**, виділяється не з кращої сторони **ДФС** (56%), усі інші суб'єкти рівновіддалені, але у **сегменті високого ризику тиску** (54%)

47-52%

А суто **адміністративний стиль управління** є присутнім в усіх органах і на усіх рівнях, що і підтверджують усі експерти

МОДЕЛЬ ТА ПРОГНОЗ

ПРИ ОЦІНЮВАННІ РИЗИКІВ ВАЖЛИВИМ Є НЕ ЛИШЕ ПОРІВНЯННЯ З ГРАНИЧНИМИ РОЗМІРАМИ РИЗИКІВ. ВАЖЛИВИМ Є АНАЛІЗ ТА ВИСНОВКИ ЩОДО ВРАЗЛИВОСТІ СИСТЕМИ ПОШИРЕННЮ ТИХ ЧИ ІНШИХ ЗАГРОЗ У ФІСКАЛЬНІЙ СФЕРІ. НАСКІЛЬКИ СИСТЕМА СПРОМОЖНА ПРОТИДІЯТИ ЗАГРОЗАМ, І ЧИ ЗДАТНА ФІСКАЛЬНА СИСТЕМА ЗНИЗИТИ РІВЕНЬ РИЗИКУ ПОШИРЕННЯ КОНКРЕТНОЇ ЗАГРОЗИ.

ПІДВИЩУЮЧИ СПРОМОЖНІСТЬ ЗА ВИДІЛЕНИМИ ІНДИКАТОРАМИ МОЖЛИВИМ Є ПРОГНОЗУВАННЯ ЗНИЖЕННЯ РИЗИКУ

ПО «СХЕМАМ» МІНІМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ:

підвищуючи
спроможність
на **10%**
(ще червоний
рівень)
55,10%

підвищуючи
спроможність
на **20%**
(вже
оранжевий
рівень)
50,86%

підвищуючи
спроможність
на **25%** (жовтий
рівень – менш
значна загроза)
48,74%

ПО ШАХРАЙСТВУ З ПДВ:

підвищуючи
спроможність
на **10%**
59,41%

підвищуючи
спроможність
на **20%**
(оранжевий
рівень)
54-27%

підвищуючи
спроможність
на **30%**
(жовтий рівень)
49-13%